

การศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

NEEDS OF GUIDING AND CONSULTING ACTIVITIES OF HIGH

SCHOOL STUDENTS BENCHAMARACHUTHIT SCHOOL

CHANTHABURI

อมเรศ กลิ่นศรีสุข

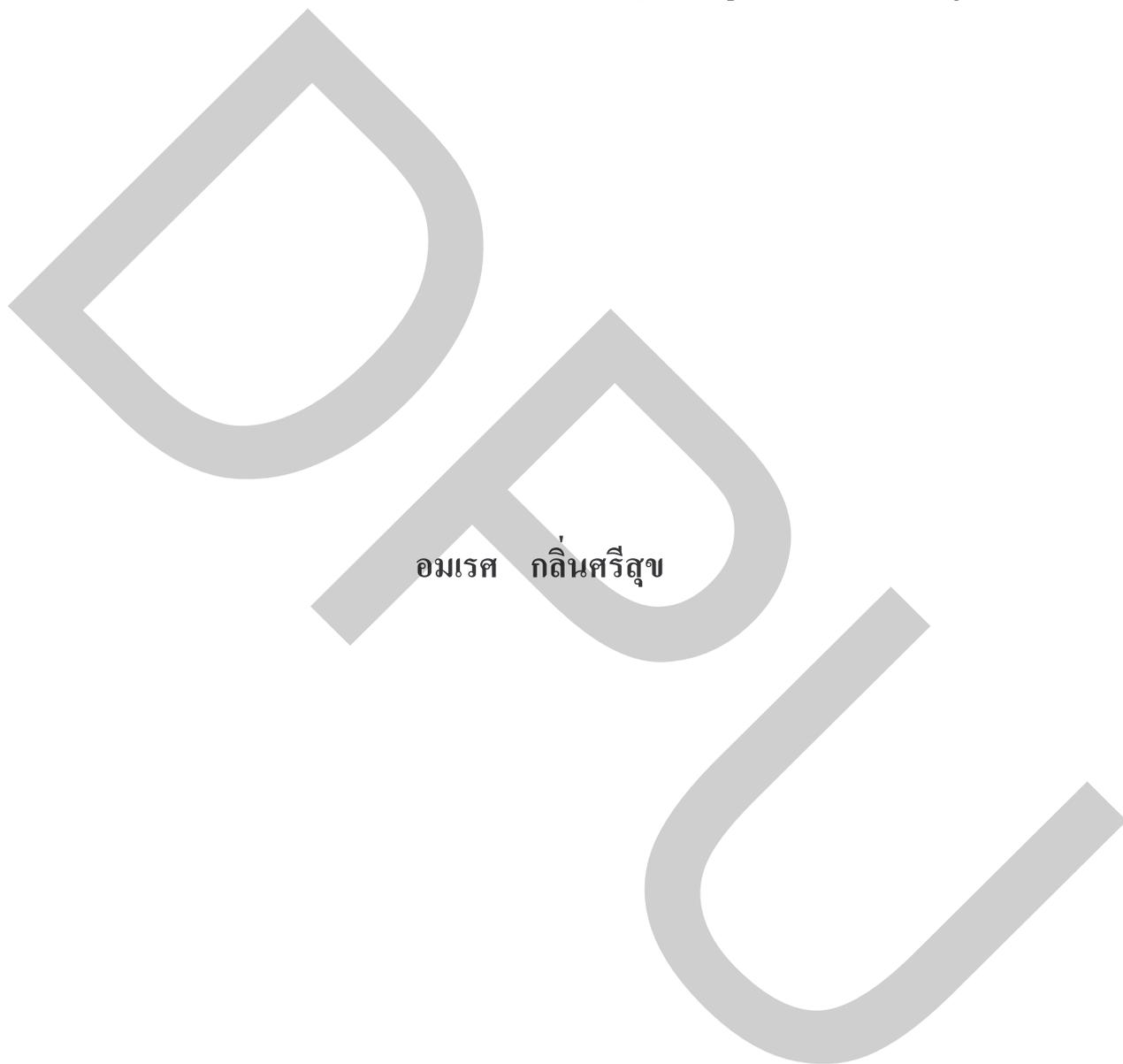
สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2552

การศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษาของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

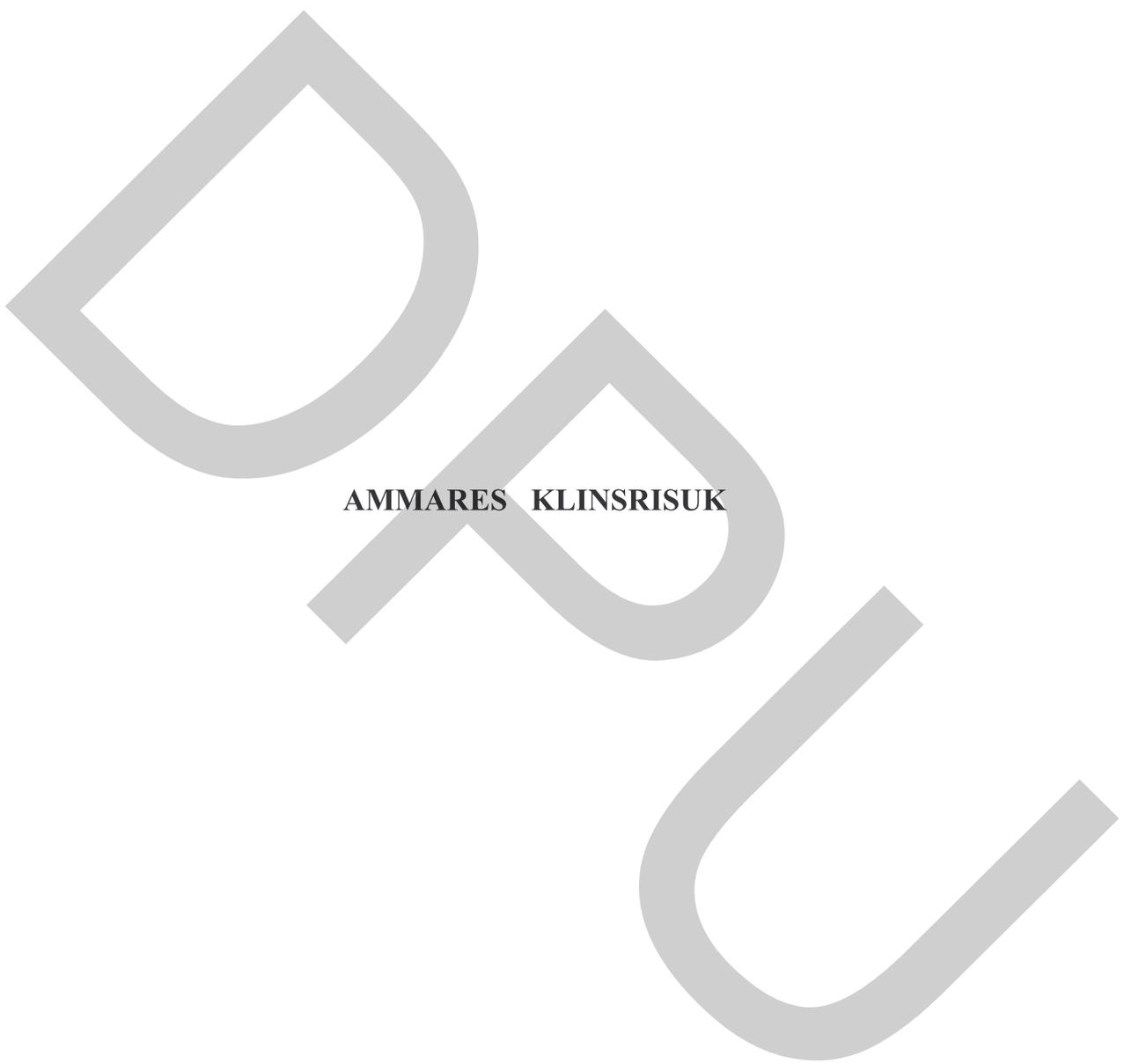

อมเรศ กัตินศรีสุข

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2552

**NEEDS OF GUIDING AND CONSULTING ACTIVITIES OF HIGH SCHOOL
STUDENTS BENCHAMARACHUTHIT SCHOOL CHANTHABURI**

AMMARES KLINSRISUK

A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Education

Department of Education Management

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2009

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอิงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กล้าทองขาว ประธานกรรมการสอบและผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต อาจารย์ ดร.พิมพ์ใจ ภิวาลสุขและอาจารย์โชติ แยมแสง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจและได้รับคำแนะนำก่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นอย่างสูง และที่สำคัญขอขอบคุณนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้ผลการศึกษสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

ที่จะกล่าวเสียมิได้คือ ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนที่ร่วมสถาบัน ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง และขอขอบพระคุณคุณครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรีซึ่งผู้ศึกษาได้เคยศึกษาเล่าเรียน จนสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและคุณประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเพื่อบูชาพระคุณ บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความเมตตาเกื้อหนุนจนผู้ศึกษาประสบความสำเร็จในชีวิต

อมเรศ กลิ่นศรีสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์.....	5
2. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 หลักการที่เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา.....	7
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ.....	20
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3. วิธีการดำเนินการศึกษา.....	31
3.1 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	32
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4. ผลการศึกษา.....	35
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	35
4.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรม แนะแนวและให้คำปรึกษา.....	37
5. สรุปผลการศึกษากิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	43

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับนักเรียนจำแนกตามเพศของนักเรียน.....	35
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนจำแนกตามแผนการเรียน.....	36
4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนจำแนกตามชั้นเรียน.....	36
4.4 ความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษาของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี.....	37
4.5 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การศึกษาด้าน บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล.....	38
4.6 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การศึกษาด้าน บริการสารสนเทศ.....	39
4.7 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การศึกษาด้าน บริการให้คำปรึกษา.....	40
4.8 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การศึกษาด้าน บริการจัดวางตัวบุคคล.....	41
4.9 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การศึกษาด้าน บริการติดตามผล.....	42

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์..... 25

หัวข้อสารนิพนธ์	การศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี
ชื่อผู้เขียน	อมเรศ กลิ่นศรีสุข
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์โชติ เข้มแสง
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาทั้ง 5 บริการ คือ 1.บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล 2. บริการสารสนเทศ 3.บริการให้คำปรึกษา 4.บริการจัดวางตัวบุคคล 5.บริการติดตามผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงลำดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรีที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษา พบว่า

1. ความต้องการด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสำรวจปัญหาของนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวกับเพื่อน การเข้าใจตนเอง บุคลิกภาพของตนเอง รองลงมา คือสำรวจปัญหานักเรียนที่มีความขาดแคลนทุนการศึกษา ลำดับสุดท้ายคือ การเยี่ยมบ้านเพื่อทราบรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับนักเรียน

2. ความต้องการด้านบริการสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันสองข้อ คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกันในสังคมและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และการให้ข้อมูลนิเทศนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาและเชิญสถาบันการศึกษาให้ข้อมูลการศึกษาต่อ รองลงมามีค่าเฉลี่ยความต้องการเท่ากันสองข้อเช่นกัน คือจัดห้องสมุดของงานแนะแนวให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูล

ทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และให้ข้อมูลการใช้บริการต่างๆเกี่ยวกับวิธีเรียน เช่น การจด การจำ การคิด การทำข้อสอบ ลำดับสุดท้าย คือ จัดป้ายนิเทศแนะนำนักเรียนใหม่

3. ความต้องการด้านบริการให้คำปรึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีห้องสำหรับให้คำปรึกษาอย่างเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ รองลงมา คือ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ เช่น การรับสมัคร สถานศึกษา ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนและอื่นๆ ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้ายคือ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งกับเพื่อน เกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่ม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความต้องการด้านบริการจัดวางตัวบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพและการปรับตัว รองลงมา คือ บริการจัดหางานพิเศษให้ทำระหว่างปิดเทอมซึ่งอยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้าย คือ จัดทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ อยู่ในระดับปานกลาง

5. ความต้องการด้านบริการติดตามผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำสถิติเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา รองลงมา คือ จัดทำสถิติข้อมูลนักเรียนที่มารับคำปรึกษา ลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองข้อคือ จัดทำทะเบียนประวัตินักเรียนที่เรียนดีเด่นเพื่อการเผยแพร่ และให้มีการติดตามผลนักเรียนที่มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆทั้งเรื่องเรียน การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและเรื่องส่วนตัว

Title	Needs for Guiding and Consulting Activities of the High School Students of Benchamarachuthit School Chantaburi
Author	Ammares Klinsrisuk
Advisor	Arjarn Choti Yamsang
Department	Education Management
Academic year	2009

ABSTRACT

The purpose of this study was to study the needs for 5 services of guiding and consulting activities of the high school students of Benchamarachuthit School Chantaburi. 5 services of guiding and consulting activities were 1. service of collecting data 2. service of information 3. service of consulting 4. service of personal placement 5. service of follow up. The samples were 50 high school students of Benchamarachuthit School Chantaburi second semester academic year 2008. All of them were selected by stratified purposive sampling. A rating-scale questionnaire was used to collect data. The obtained data were analyzed by mean and standard deviation.

The results of the needs for guiding and consulting activities of the high school students of Benchamarachuthit School Chantaburi were as follow

1. The needs for service of collecting data were overall high. It was high for every aspect. The highest mean was the problems of the students needing help of interpersonal relationship among friends self understanding, and personality. The second was the problems of the students having insufficient budget to study. The last was to visit homes to get students' information in details.

2. The needs for information were overall high. It was high for every aspect. The Information about disciplines interpersonal relationship rules and regulations of the school and supervision of the students and request the higher education institutes to inform about further study had the similar highest mean. Secondly providing guiding exhibition for the students to

search the information about the higher education in the library and providing the information about learning techniques such as taking note memorizing and taking test had the similar mean. Providing exhibition board to advice new students got the last.

3. The needs for service of consulting were overall high. It was high for every aspect. Providing special separated room for consulting had the highest mean. The second was consulting about further study such as admission institutes expenses while studying and others respectively. Lastly consulting about conflicts among friends and group learning was moderate.

4. The needs for service of personal placement were overall high. It was high for every aspect. Providing encouraging personality and adaptation had the highest mean. The service of finding part-time jobs for students during vacation was highly the second. Providing budget for students who were short of learning budget was moderate the last.

5. The needs for service of follow up were overall high. It was high for every aspect. Providing the statistic about further study and professional of the students who finished from school had the highest mean. Providing the statistic of the data about the students coming to get the consultation was the second. Providing the record to publicize the outstanding students and following up the students coming to get the consultation about learning further study careers and personal issues.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบัน ได้ก้าวเข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดผลกระทบต่องานในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวประเทศต่างๆ ในโลกที่กำลังพัฒนานั้นล้วนแล้วแต่อยากเป็นประเทศที่เจริญแล้วทั้งสิ้น เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและกระบวนการในการบริหารงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยให้เท่าทันต่ออารยประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชน ดังนั้นการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำมาสู่การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าได้ในทุกด้าน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการพัฒนาพื้นฐานคุณภาพชีวิตเพื่อสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นรากฐานอันสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไข ปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้เป็นการบรรลุจุดมุ่งหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาต้องยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ แสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและเป็นจุดหมายไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

แต่ด้วยสภาพสังคมในช่วงระยะเวลา 20 ปีเป็นต้นมาตลอดจนถึงปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการ แข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่

ไม่เหมาะสมเป็นผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต จึงทำให้เกิดปัญหาในสถานศึกษา ปัญหาการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงตกเป็นภาระหน้าที่ ของสถานศึกษาต่างๆที่ต้องจัดให้มีการแนะแนวขึ้นในสถานศึกษา

การบริการแนะแนวและให้การปรึกษาแก่บุคคลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุกองค์กร โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาเพราะงานแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยนักเรียนนักศึกษาเพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้เจริญงอกงามเหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของเขาซึ่งมีความสำเร็จความสุขของชีวิตเป็นจุดหมาย (สุโทเจริญสุข. 2519 : 8) ซึ่งสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการให้บริการแนะแนวเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิตภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ (กรมวิชาการ 2544:6) จึงเห็นได้ว่าวิชากิจกรรมแนะแนวเป็นวิชาสำคัญวิชาหนึ่งซึ่งช่วยเสริมหลักสูตรให้บรรลุจุดประสงค์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งจะต้องศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป ถ้าได้รับการแนะแนวที่ดีก็จะสามารถค้นพบความถนัดของตนเองได้ถูกต้องและเลือกเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้เพื่อไปสู่การมีงานทำ ซึ่งหน้าที่ของบริการแนะแนวที่สำคัญมี 3 ประการ คือ 1.ช่วยแก้ไขและเพิ่มพูนส่วนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน 2. ช่วยป้องกัน หรือช่วยปรับปรุงส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น 3.ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการไปในทางที่ถูกต้องและให้การพัฒนานั้นเป็นไปโดยสะดวก และนอกจากหน้าที่ๆสำคัญที่สุด 3 ประการนี้แล้ว บริการแนะแนวควรยึดถือด้วยว่าหน้าที่ต่อนั้นเป็นหน้าที่ที่จะต้องบริการแก่นักเรียนนักศึกษาทุกคนในสถานศึกษารวมถึงบิดามารดาอีกด้วย(สุชา จันทน์เอม. 2520 : 31)

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาซึ่งเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษากับความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายว่าควรไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อขจัดความไม่เข้าใจ ความสับสนในตนเองของนักเรียนในการที่จะก้าวไปสู่การเลือกเรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรีที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาจัดได้สอดคล้องกับความต้องการของ

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาในสถานศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้จะเน้นศึกษาความต้องการของนักเรียนต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาทั้ง 5 บริการ ได้แก่

1.3.1.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

1.3.1.2 บริการสารสนเทศ

1.3.1.3 บริการให้คำปรึกษา

1.3.1.4 บริการจัดวางตัวบุคคล

1.3.1.5 บริการติดตามผล

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชายและหญิงโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 843 คน

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชายและหญิงโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 50 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.3.3.1 ตัวแปรอิสระ

1.3.3.1.1 เพศของนักเรียน แยกเป็น

1.3.3.1.1.1 เพศชาย

1.3.3.1.1.2 เพศหญิง

1.3.3.1.2 แผนการเรียน แยกเป็น

1.3.3.1.2.1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

1.3.3.1.2.2 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์

1.3.3.1.2.3 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-สาธารณสุข

1.3.3.1.2.4 แผนการเรียนศิลป์-คำนวณ

1.3.3.1.2.5 แผนการเรียนศิลป์-ภาษาจีน

1.3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา ทั้ง 5 บริการ อันได้แก่

1.3.3.2.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

1.3.3.2.2 บริการสารสนเทศ

1.3.3.2.3 บริการให้คำปรึกษา

1.3.3.2.4 บริการจัดวางตัวบุคคล

1.3.3.2.5 บริการติดตามผล

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษา ด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ด้านบริการสารสนเทศ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล ด้านบริการติดตามผล

2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนากิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษาของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรีให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานบริการแนะแนวและให้การศึกษานักเรียน ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่นต่อไป

1.5 นิยามศัพท์

ความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา หมายถึง สิ่งที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ประสงค์ที่จะได้รับจากกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาทั้งในด้านที่โรงเรียนจัดให้อยู่แล้วและสมควรจัดให้มีตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการแนะแนวและให้การปรึกษาตามความต้องการของนักเรียนทั้ง 5 บริการ

บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล หมายถึง การจดบันทึกประวัติต่างๆเกี่ยวกับนักเรียน โดยการใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ แบบทดสอบ การจัดทำระเบียบสะสมข้อมูลของนักเรียนหรืออื่นๆ เพื่อให้ครูได้รู้จักนักเรียนหรือนักเรียนได้รู้จักตนเองในทุกๆด้าน ได้แก่ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ

บริการสารสนเทศ หมายถึง บริการจัดหาและให้ข่าวสารหรือข้อสนเทศแก่นักเรียนในเรื่องการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อที่นักเรียนจะได้นำความรู้ที่ได้รับจากบริการสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข รู้จักและเข้าใจตนเอง วางแผน เลือกและตัดสินใจเกี่ยวกับช่องทางและโอกาสทางการศึกษาและอาชีพของตน รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

บริการให้คำปรึกษา หมายถึง การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม รู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นอย่างเหมาะสม

บริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง บริการที่จัดขึ้นมาเพื่อช่วยกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนแต่ละคน โดยการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมตามความสนใจและความถนัด การฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตและสังคม การจัดการศึกษา อื่นๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์และสามารถพัฒนาตนเองและแก้ไขปัญหาได้ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

บริการติดตามผล หมายถึง บริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อศึกษาติดตามผลการให้ความช่วยเหลือที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นให้กับนักเรียน ไม่ว่านักเรียนจะยังเรียนอยู่หรือสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ว่าได้มีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนางานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อให้บริการนักเรียนต่อไป

แผนการเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มวิชาของสถานศึกษาเพื่อสนองความต้องการหรือความถนัดของผู้เรียน

แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ หมายถึง แผนการเรียนที่จัดเน้นวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการหรือความถนัดวิชาวิทยาศาสตร์- คณิตศาสตร์เป็นสำคัญ

แผนการเรียนวิทยาศาสตร์- คอมพิวเตอร์ หมายถึง แผนการเรียนที่จัดเน้นวิชาวิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์เป็นส่วนใหญ่เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการหรือความถนัดวิชาวิทยาศาสตร์- คอมพิวเตอร์เป็นสำคัญ

แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-สาธารณสุข หมายถึง แผนการเรียนที่จัดเน้นวิชาวิทยาศาสตร์และสาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการหรือความถนัดวิชาวิทยาศาสตร์-สาธารณสุขเป็นสำคัญ

แผนการเรียนศิลป์-คำนวณ หมายถึง แผนการเรียนที่จัดเน้นการศึกษาความรู้ทั่วไป และวิชาคณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการหรือความถนัดวิชาความรู้ทั่วไปและวิชาคณิตศาสตร์

แผนการเรียนศิลป์-ภาษาจีน หมายถึง แผนการเรียนที่จัดเน้นการศึกษาความรู้ทั่วไป และวิชาภาษาจีนเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการหรือความถนัดวิชาความรู้ทั่วไปและวิชาภาษาจีน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 หลักการที่เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษา

2.1.1 ความหมายและการแนะแนว

2.1.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนว หลักของการแนะแนว

2.1.3 ประเภทของการแนะแนว

2.1.4 บริการต่างๆของการแนะแนว

2.1.4.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

2.1.4.2 บริการสารสนเทศ

2.1.4.3 บริการให้คำปรึกษา

2.1.4.4 บริการจัดวางตัวบุคคล

2.1.4.5 บริการติดตามผล

2.1.5 ความสัมพันธ์ของการแนะแนวอาชีพกับการศึกษาต่อ

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักการที่เกี่ยวกับงานบริการแนะแนวและให้การปรึกษา

2.1.1 ความหมายและการแนะแนว

การแนะแนวตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การแนะแนวที่มุ่งให้นักเรียนทุกคน มีช่วงชีวิตที่มีคุณภาพและสังคมที่ดี ใช้ชีวิตอย่างเพียงพอและมีความสุข โดยมีรูปแบบในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนสามารถแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. การจัดกิจกรรม ด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่นักเรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อให้รู้จักนักเรียนมากขึ้น และส่งเสริมป้องกันปัญหาของนักเรียนทุกคน การจัดกิจกรรมจะจัดในห้องเรียนโดยมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง และนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2. การจัดบริการ โดยมีครูแนะแนวเป็นผู้ให้บริการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่จำเป็น และทันสมัย ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และการพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองและรู้จักตนเองในทุกด้าน สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขและฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการศึกษาและการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

คำว่า “การแนะแนว” ได้บัญญัติขึ้นแทนคำภาษาอังกฤษว่า “Guidance” ได้มีบุคคลได้ให้ความหมายไว้หลายอย่างที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

Lester N. Downing กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้น โดยกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ เพื่อช่วยเหลือบุคคลในการปรับตัวและส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตนเองในทุกด้าน

Carter V. Good กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง การช่วยเหลือที่เป็นระบบ นอกเหนือไปจากการสอนตามปกติ ที่ให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้บุคคลเหล่านั้นสำรวจตนเองและเกิดแนวทางในการปฏิบัติในการดำรงชีวิต

วัชร ทรัพย์มี (2523 : 3) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่าตัดสินใจได้ว่า จะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใดหรือแก้ไขปัญหายังไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองได้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

รวีวรรณ ชินะตระกูล (2545 : 26) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง เพราะการเข้าใจตนเองนั้น จะส่งผลกระทบไปถึงการดำเนินชีวิตของนักเรียนในอนาคต การรู้จักและเข้าใจตนเองจะช่วยให้ นักเรียนสามารถตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อ เลือกอาชีพ หรือรู้จักปรับตัวที่จะอยู่ในสังคม และรู้จักดำเนินชีวิตของตนให้ดีและมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

จากความหมายของการแนะแนวที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ในทุกด้าน คือ เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถเลือกตัดสินใจและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถเลือกและตัดสินใจอย่างถูกต้องแม่นยำด้วยความฉลาด ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพบุคคลให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ และได้รับความสำเร็จในชีวิต

2.1.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนว หลักของการแนะแนว

เนื่องจากการแนะแนวเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียนในสถานศึกษา สำหรับการจัดกิจกรรมแนะแนวขึ้นในโรงเรียน จะต้องมีการพิจารณาจัดตั้งจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ (ศุภวดี บุญญวงษ์, 2531: 4-6) ได้กล่าวไว้ว่าจุดมุ่งหมายและหลักการแนะแนวที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการและความสนใจของเด็กภายในโรงเรียน โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกๆด้านของเด็กแต่ละวัยประกอบด้วย
2. ส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและเด็ก ซึ่งส่งผลไปสู่ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ และการปรับตัวของเด็ก
3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครู การจัดวิชาเรียนและแผนการเรียนของทางโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด
4. ช่วยเหลือเด็กเกี่ยวกับการวางแผนชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถและสมรรถวิสัย(Capacity) อันจะส่งเสริมเด็กให้มีประสิทธิภาพในการเรียน และการทำงานสูง
5. มุ่งพัฒนาเด็กในด้าน ความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง เพื่อช่วยให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ด้านความสามารถตัดสินใจด้วยตนเองอันเป็นคุณลักษณะที่จะนำเด็กให้ไปสู่ความเป็นอิสระและพึ่งตนเองได้ และด้านความสามารถในการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข

หลักของการแนะแนว

หลักของการแนะแนว มีความสำคัญในการจัดบริการแนะแนว ช่วยให้ผู้ที่ทำงานด้านนี้มีหลักเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักการเหล่านี้ และต้องนำมาใช้อย่างจริงจัง จึงจะทำให้การแนะแนวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีผู้รู้หลายท่านได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ หลักการแนะแนวซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การแนะแนวเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของเด็กทุกคนในโรงเรียน ไม่ใช่การให้บริการเฉพาะเด็กที่มีปัญหาเท่านั้น
2. การแนะแนวเป็นกระบวนการต่อเนื่องซึ่งควรเริ่มต้นให้บริการตั้งแต่การศึกษาขั้นต้นจนกระทั่งถึงขั้นสูงขึ้นไป เพื่อจะได้มีการติดตามเด็กอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน และเป็นประโยชน์ต่อโครงการต่างๆของทางโรงเรียน เช่น การพิจารณาคัดเลือกผู้เรียน การวางโครงสร้างหลักสูตร การจัดกิจกรรมการสอน และการจัดบริการต่าง ๆ

3. การแนะแนวช่วยให้เด็กแต่ละคนได้เจริญงอกงาม และพัฒนาไปตามความถนัดของตนเองอย่างเต็มที่ มีการศึกษาวิธีการต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เด็กใช้ความสามารถที่มีอยู่

4. ขอบข่ายของการแนะแนวจะเกี่ยวข้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็ก และแนวความคิดต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกด้วย

5. การแนะแนวจะต้องยึดถือเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้แนะแนวต้องศึกษาเด็กแต่ละคน เพื่อให้รู้ถึงข้อมูลที่แท้จริงก่อนลงมือช่วยเหลือ

6. การแนะแนวจะยอมรับในเรื่องคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของทุกคนเท่าเทียมกัน รวมทั้งการให้สิทธิแก่เด็กในการเลือกทางเดินชีวิตของตนเอง

7. การแนะแนวควรช่วยให้เด็กรู้จักแสวงหาแนวทางในการเลือก รู้จักวางแผนสร้างจุดมุ่งหมายชีวิตได้อย่างเหมาะสม พิจารณาแยกแยะข้อมูลที่ได้มา สามารถดำเนินชีวิตตามจุดหมายที่ตั้งไว้ และปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข

8. การแนะแนวควรมุ่งให้เกิดบูรณาการในชีวิต เพราะการเกิดปัญหาของใครจะกระทบกระเทือนต่อชีวิตด้านต่าง ๆ ผู้แนะแนวต้องพิจารณาเด็กอย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุกๆ ด้านจึงจะเข้าใจตัวเขาอย่างลึกซึ้ง และสามารถช่วยเหลือให้เกิดความสมดุลในชีวิตของเขาได้

9. ผู้ที่ทำหน้าที่การแนะแนว จะต้องตระหนักถึงขอบเขตความสามารถของตนเองที่จะช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ ในบางครั้งถ้าพบกับปัญหาที่เกินความสามารถ ก็ควรส่งต่อเด็กไปยังผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ให้ความช่วยเหลือต่อไป

10. การแนะแนวต้องการความร่วมมือมากกว่าการบังคับ บางครั้งเด็กถูกส่งตัวมาพบกับฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน โดยเด็กเองไม่พอใจ และถูกบังคับให้มา การช่วยเหลือก็อาจไม่ได้ผลเต็มที่ เพราะการแนะแนวย่อมอาศัยแรงจูงใจที่เกิดจากตัวของเด็กเองเพื่อช่วยให้เขาเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมบางอย่างซึ่งได้ผลดีกว่าและถาวรกว่าแรงจูงใจภายนอก

11. การแนะแนวเป็นการศึกษาเด็กแต่ละคน ท่ามกลางสังคมที่เขาดำเนินชีวิตอยู่อย่างแท้จริง โดยการใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ ทางการแนะแนว สามารถช่วยให้เด็กได้ทราบเกี่ยวกับตนเองถึงส่วนที่ดีและส่วนที่ควรปรับปรุง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนดำเนินชีวิตของตนต่อไป

12. การแนะแนวจะเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายที่ควรให้ความร่วมมือ เพื่อให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมาย บุคลากรเหล่านี้ได้แก่ คณะครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา โรงเรียนพยาบาลประจำโรงเรียน บรรณารักษ์ประจำโรงเรียน และนักสังคมสงเคราะห์ประจำโรงเรียน

13. การแนะแนวช่วยให้เด็กตระหนักและรู้จักตนเองเป็นอย่างดี เข้าใจคุณลักษณะต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวเอง ยอมรับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และเข้าใจถึงโอกาสในการใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่

14. การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาแก่เด็ก ด้านการพัฒนาตนเอง พัฒนาบุคลิกภาพและสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาที่ดีย่อมมีความสัมพันธ์กันกับการบริการแนะแนวที่ดีด้วย

2.1.3 ประเภทของการแนะแนว

สุรียรัตน์ บุรณวัฒน์ (2526 : 6-8) พนม ลิ้มอารีย์ (2548:7) และ บุษงา วชิระศักดิ์มงคล (2523 : 4-5) ได้กล่าวถึงประเภทของงานแนะแนวในลักษณะเดียวกัน สรุปได้ว่า การแนะแนวแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การแนะแนวด้านการศึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะ เช่น แนวทางในการศึกษาต่อ การเลือกโปรแกรมการเรียน การลงทะเบียน หลักสูตร การเรียนการสอน ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
2. การแนะแนวด้านอาชีพ หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสภาพร่างกายของตน
3. การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ในเรื่องที่นอกเหนือจากด้านการศึกษาและอาชีพ เป็นการช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อม ทำให้สามารถมีชีวิตและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.1.4 บริการต่างๆ ของการแนะแนว

บริการแนะแนวนั้นประกอบด้วยบริการที่สำคัญๆ 5 ประการดังที่ ไรอัน(บัวทองสว่างโสภาคกุล, 2525 : 21 อ้างอิงมาจาก Ryan.1978:11) กล่าวไว้ดังนี้คือ

- 2.1.4.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service)
- 2.1.4.2 บริการสนเทศ (Information Service)
- 2.1.4.3 บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)
- 2.1.4.4 บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service)
- 2.1.4.5 บริการติดตามผล (Follow-up Service)

บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นบริการที่หาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเด็กนักเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้จักเด็กทุกแง่มุมตามสภาพความเป็นจริง ได้แก่ ประวัติการเรียน บุคลิกภาพ เชาวน์ปัญญา ความสนใจ ความถนัด เจตคติ ฯลฯ อันจะเป็นพื้นฐานให้ผู้แนะแนว

ช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น กลวิธีในการรวบรวมข้อมูลทำได้โดยการสัมภาษณ์ตัวเด็กเอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถาม ให้เขียนอัตชีวประวัติไปเยี่ยมบ้าน ทำ สังคมมิติ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สมุดรายนงาน ระเบียบต่างๆศึกษาเฉพาะราย (Case Study) ในรายที่จำเป็น การรวบรวมข้อมูลควรจัดระบบการเก็บให้ดีเพื่อสะดวกในการหยิบใช้ ดังนั้น เมื่อเด็กมีปัญหาจะเป็นการสะดวกสำหรับครูแนะแนวที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและช่วยเหลือได้ ทันทีทั้งที่ บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลนี้ต้องจัดทำกับนักเรียนทุกคน เนื่องจากว่านักเรียน ทุกคนมีสิทธิ์ในการได้รับความช่วยเหลือหากเขาต้องการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการศึกษา การ เลือковиษาเรียน การเลือกอาชีพหรือปัญหาส่วนตัวและสังคม ชนิดใด รูปแบบใด ครูแนะแนวต้องให้ ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ไม่มีใครอยากมีปัญหา แต่ไม่มีใครเลยที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาได้ การ เตรียมพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาจึงควรตระหนักในงานแนะแนวตลอดเวลา หากเด็กได้รับการ เอาใจใส่ดูแลจากฝ่ายแนะแนวก็จะช่วยส่งเสริมเขาให้เดินทางที่ถูกต้องในวิถีชีวิตที่ติงามของเขา ได้อย่างแน่นอน สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ทำงานประสานกับบริการรวบรวมข้อมูลเป็น รายบุคคลเพื่อให้บริการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและ สถาบันสังคมอื่นๆ เช่น สถานศึกษาเดิมของเด็ก สถานพยาบาล หมอวศิษาการต่างๆ ที่มี แบบทดสอบความสามารถและความถนัดในการเรียนของเด็กหน่วยงานที่มีความสามารถทางด้าน จิตวิทยา และบ้าน เป็นต้น (ลักขณา สรวิวัฒน์ 2543 : 291-292)

พนม ลิมอารีย์ (2548:48-49) กล่าวว่าในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มี รายละเอียดที่ครูควรจะได้ศึกษาและเก็บรวบรวมเอาไว้ จำแนกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวและภูมิหลังเกี่ยวกับครอบครัวของนักเรียน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติในโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทั่วไปและความสามารถพิเศษหรือความถนัดของนักเรียน
5. ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ เจตคติ และค่านิยมด้านต่างๆ
6. ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานและกิจกรรมต่างๆภายนอกโรงเรียน
7. ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสังคมและสภาพอารมณ์
8. ข้อมูลด้านมโนทัศน์แห่งตนและความมุ่งหวังในชีวิต

เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลสามารถ จำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ด้วยกันคือ

1. เทคนิคและอุปกรณ์ที่ไม่ใช่แบบทดสอบ (Nontest Techniques) ได้แก่

- 1.1 การสังเกต
- 1.2 ระเบียบพฤติกรรม
- 1.3 มาตรการประมาณค่า
- 1.4 การสัมภาษณ์
- 1.5 อัตชีวประวัติ
- 1.6 บันทึกประจำวัน
- 1.7 สังคมมิติ
- 1.8 แบบสอบถาม
- 1.9 แบบตรวจสอบ
- 1.10 การเยี่ยมบ้าน
- 1.11 การตรวจสอบสุขภาพและระเบียบสุขภาพ
- 1.12 ระเบียบสะสม
- 1.13 การศึกษารายบุคคล
- 1.14 การประชุมรายกรณี

2. เทคนิคและอุปกรณ์ที่เป็นแบบทดสอบ (Tests Techniques) ได้แก่

- 2.1 แบบทดสอบสติปัญญา
- 2.2 แบบทดสอบความถนัด
- 2.3 แบบทดสอบความสนใจ
- 2.4 แบบทดสอบบุคลิกภาพ
- 2.5 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บริการสารสนเทศ Norris และคณะ (1972:28) ได้ให้ความหมายของบริการสารสนเทศว่าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการบริการแนะแนว ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมปัจจุบันและในอนาคตของนักเรียน โดยจะเน้นในเรื่องข้อสนเทศด้านอาชีพ ข้อสนเทศด้านการศึกษา ข้อสนเทศด้านส่วนตัวและสังคม

สรุป บริการสารสนเทศ คือบริการจัดหาและให้ข่าวสารหรือข้อสนเทศแก่นักเรียนในเรื่องการศึกษาอาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อที่นักเรียนจะได้นำความรู้ที่ได้รับจากบริการสารสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข รู้จักและเข้าใจตนเอง วางแผน เลือกลงและตัดสินใจเกี่ยวกับช่องทางและ

โอกาสทางการศึกษาและอาชีพของตน รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (พนม ลิมอารีย์ 2548:152)

พนม ลิมอารีย์ (2548: 154-156) ได้เสนอแนะข้อสารสนเทศที่จะให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษาไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. ข้อสารสนเทศด้านการศึกษา หมายถึง ข้อมูลหรือข่าวสารที่เป็นเรื่องราว เกี่ยวข้องกับการศึกษาเล่าเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง สามารถวางแผนเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาด ดังนั้นข้อมูลที่นักเรียนควรทราบมีดังนี้

1.1 ระเบียบข้อบังคับ หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผล เวลาเรียน เกณฑ์การจบ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ของสถานศึกษาที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่

1.2 โอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนปัจจุบันแล้ว

1.3 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานศึกษาที่นักเรียนสนใจจะไปศึกษาต่อ เช่นเกณฑ์การเลือกเพื่อรับเข้าศึกษาต่อ หลักสูตรและวิชาที่จัดให้เรียน หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติในการสมัครเข้าเรียน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา จำนวนที่จะรับเข้าเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษาว่าเป็นของราชการหรือเป็นของเอกชน หลักการและระเบียบของสถานศึกษา เครื่องอำนวยความสะดวกและสวัสดิการที่จะจัดให้กับผู้เรียน การฝึกกรีฑาดินแดน บริการจัดหางาน วุฒิที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษา

1.4 ความรู้เกี่ยวกับทุนการศึกษา และคุณสมบัติของผู้ที่จะขอรับทุนช่วยเหลือในการศึกษา

1.5 ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแนวทางศึกษาต่อ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเองในด้านต่างๆ ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของสังคมหรือตลาดแรงงาน

1.6 ความรู้เกี่ยวกับนิสัยในการเรียน และค่านิยมทางการศึกษา

2. ข้อสารสนเทศด้านอาชีพ หมายถึง ข้อมูลหรือข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ในโลกของงาน หรือที่มีอยู่ในชุมชน ตลอดจนอาชีพที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาด และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริตทั้งหลาย ข้อสารสนเทศด้านอาชีพได้แก่

2.1 ความจำเป็นของการมีอาชีพ

2.2 ความรู้เกี่ยวกับตนเองในด้านต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ได้แก่ความรู้ในเรื่อง สภาพร่างกาย สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ การควบคุมอารมณ์ การปรับตัวทางสังคม อุปนิสัยใจคอ ค่านิยม ความเชื่อ

- 2.3 ความต้องการของตลาดแรงงาน
 - 2.4 หน้าที่และลักษณะของงาน
 - 2.5 คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
 - 2.6 สภาพแวดล้อมของงาน
 - 2.7 การเข้าสู่งานหรือการเข้าประกอบอาชีพ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเข้าทำงานว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น การสมัคร การสอบแข่งขัน การคัดเลือก
 - 2.8 รายได้ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบอาชีพนั้น ๆ ว่าได้อย่างไร เช่น เป็นวัน เป็นเดือน หรือเป็นปี มีการขึ้นเงินเดือนหรือไม่
 - 2.9 ความก้าวหน้าในอาชีพ
 - 2.10 การกระจายของผู้ประกอบอาชีพ ได้แก่ ข้อมูลที่บอกให้รู้ว่าอาชีพนั้นมีผู้ประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด มีกระจายทั่วประเทศหรือมีเพียงบางจังหวัด
 - 2.11 สวัสดิการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือพิเศษอื่นๆ ว่ามีหรือไม่ เช่น ค่าที่พัก ค่ารักษาพยาบาล
3. ข้อมูลสารสนเทศด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง ข้อมูลหรือข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับส่วนตัวและสังคมของนักเรียน เพื่อช่วยนักเรียนแต่ละคนเกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้น สามารถปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และเหมาะสม รู้จักมารยาทและวางตัวในสังคม กิจกรรมที่ควรทำในเวลาว่าง กิริยาท่าทางที่เหมาะสม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การวางแผนการใช้จ่าย การรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิต ข้อสนเทศด้านส่วนตัวและสังคมได้แก่
- 3.1 การรู้จักเข้าใจตนเอง
 - 3.2 การรู้จักเข้าใจผู้อื่น
 - 3.3 การสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
 - 3.4 เพศศึกษา และกามารมณ์ของมนุษย์
 - 3.5 สุขภาพและการปฏิบัติเพื่อสุขภาพที่ดี
 - 3.6 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาและการป้องกันเชื้อโรค
 - 3.7 การวางตัวในสังคม
 - 3.8 กิริยามารยาทที่งดงาม
 - 3.9 ทักษะในการเข้าสังคม
 - 3.10 การวางแผนการใช้จ่าย
 - 3.11 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

บริการให้คำปรึกษา เป็นบริการที่ช่วยให้นักเรียนนักศึกษาได้เข้าใจตนเองเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่า การให้คำปรึกษาแตกต่างกันไป เช่น

บ๊วทอง สว่างโสภากุล (2525: 22) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นบริการที่ช่วยนักเรียนมีความเข้าใจในตนเองและพัฒนาการของตน สามารถแก้ไขปัญหาที่ตนกำลังประสบอยู่และรู้วิธีพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีความสุขสมบูรณ์ได้

Shertzer and Stone (1974 : 20) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้มาขอรับการปรึกษา เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองอย่างมีความหมาย เข้าใจถึงสิ่งแวดล้อมและผลที่เกิดขึ้นอันนำไปสู่การสร้างและหรือการทำความกระจ่างในเป้าหมายและค่านิยมสำหรับพฤติกรรมในอนาคต

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2526 : 5) ได้อธิบายถึงการให้คำปรึกษาไว้สรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษา คือการช่วยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และช่วยเหลือนักเรียนแก้ปัญหาทุกอย่างที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับอาจารย์ในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการเรียน การสอนและการพัฒนานักเรียน

บริการให้คำปรึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะจัดเป็นบริการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งจะช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาในด้านต่างๆดังที่ กาเจอร์นชิน (อรสา หงส์นิกร, 2529:25 อ้างอิงมาจาก Kajorns in and Kajionsin, 1985: 41-42) ได้กล่าวว่าบริการให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ ไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการที่จะช่วยให้นักเรียนได้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะให้บริการในด้านการวางแผนการดำเนินชีวิต การเลือกสาขาวิชาเอก การให้ข้อมูลด้านอาชีพและการทดสอบในด้านต่าง ๆ

2. บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา เป็นบริการที่ช่วยนักเรียนในเรื่องการพัฒนาทักษะในการเรียน การสร้างนิสัยที่ดีในการเรียน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน

3. บริการให้คำปรึกษาด้านสังคม เป็นบริการที่จะช่วยนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วในโรงเรียนจะช่วยเหลือในปัญหาที่ไม่ซับซ้อนเกินไป

บริการจัดวางตัวบุคคล เป็นบริการที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนตามวิชาที่ตนเองชอบ ช่วยให้มีโอกาสเรียนและประกอบอาชีพตรงตามความสามารถของตนเอง เป็นบริการที่จัดขึ้นช่วยเหลือนักเรียนทั้งที่ยังศึกษาอยู่ในโรงเรียนและสำเร็จการศึกษาไปแล้ว นอกจากนี้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า บริการจัดวางตัวบุคคล แตกต่างกันไป เช่น

Blanchard (1974 :18-19) กล่าวว่าบริการจัดวางตัวบุคคล คือบริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือ กระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียนแต่ละคนในการวางโครงการชีวิตของตน ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัวเป็นการช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้ปฏิบัติตามโครงการของตนและยังรู้จักปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงโครงการของตนให้เหมาะสมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนประสบความสำเร็จในการเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม ในการประกอบอาชีพ และในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เนื่องจากได้กระทำกิจกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม ความเชื่อ สภาพร่างกายและฐานทางเศรษฐกิจของตน

ความมุ่งหมายของการบริการจัดวางตัวบุคคลนั้น พนม ลิ้มอารีย์ (2548 : 228) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการบริการจัดวางตัวบุคคลพอเป็นสังเขปดังนี้ คือ

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการวางแผนการเรียน เช่น การเลือกสายการเรียน การเลือกวิชาเรียน การเลือกตามหลักสูตร
2. เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อ
3. เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก
4. เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนการเกี่ยวกับอาชีพของตนในอนาคต
5. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและสถานที่
6. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานพิเศษในเวลาว่าง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับอาชีพต่าง ๆ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน
7. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ประเภทของการจัดวางตัวบุคคล การจัดวางตัวบุคคลโดยทั่ว ๆ ไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การจัดวางตัวบุคคลทางด้านการศึกษา (Educational Placement)
2. การจัดวางตัวในด้านอาชีพ (Job Placement)

การจัดวางตัวบุคคลในด้านการศึกษา เป็นการจัดวางตัวนักเรียนทั้งที่ยังอยู่ในโรงเรียนและออกไปแล้ว ช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงความรู้สึกความสามารถของตนเอง เพื่อสามารถเลือกเรียนวิชาที่ตนเองสนใจและมีความถนัดได้ การบริการจัดวางตัวทางด้านการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. การจัดวางตัวนักเรียนภายในโรงเรียน (In-School-Placement)
2. การจัดวางตัวนักเรียนภายนอกโรงเรียน (Out-School-Placement)

การจัดวางตัวนักเรียนภายในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

1. ช่วยจัดวางตัวนักเรียนให้เลือกวิชาเรียนตามความถนัดของตนเอง เช่น หลักสูตรมัธยมศึกษา 4-5-6 ในปัจจุบันต้องเลือกเรียนวิชาตามความถนัดหรือความสามารถของตนเอง ซึ่งนักเรียนต้องเป็นผู้พิจารณาว่าตนเองจะสามารถศึกษาเล่าเรียนในวิชาที่ตนเองเลือกจนประสบความสำเร็จหรือไม่ สิ่งเหล่านี้จึงจำเป็นต้องปรึกษาหารือกับบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านนี้โดยตรง

2. ช่วยจัดวางตัวนักเรียนให้เรียนวิชาตรงตามหลักสูตร เมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเลือกวิชาเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง นักเรียนก็จะต้องเลือกวิชาเรียนให้ตรงตามหลักสูตรที่ตนเองเลือกไว้ และต้องเลือกวิชาที่มีประโยชน์ตรงตามความสนใจของตนเอง

3. ช่วยจัดวางตัวนักเรียนให้เรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดีและมีคุณค่า ซึ่งผู้แนะแนวจะต้องคอยให้คำปรึกษาให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมด้วยความฉลาดและใช้วิจารณญาณอย่างดี เป็นการเสริมสร้างทางด้านวิชาการให้มั่นคงยิ่งขึ้น

4. ช่วยจัดวางตัวนักเรียนเข้าร่วมโครงการและจัดประสบการณ์ในการทำงาน เป็นการจัดให้นักเรียนได้ทำงานในเวลาว่าง หรืองานระหว่างปิดภาคเรียน ช่วยจัดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ นักเรียน ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้อาชีพต่าง ๆ และช่วยให้มีรายได้จากการทำงานที่ตนเองชอบ เป็นการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจอีกด้วย

5. ช่วยจัดวางตัวนักเรียนให้เข้าฝึกทักษะ เสริมสร้างความอดทนในการปฏิบัติงาน

การจัดวางตัวนักเรียนภายนอกโรงเรียน

1. เป็นการจัดวางตัวนักเรียนที่ออกไปทำงานนอกโรงเรียนในระหว่างวันหยุดหรือระหว่างปิดภาคเรียน ซึ่งผู้แนะแนวต้องจัดให้เหมาะสมกับงาน โดยจัดส่งไปทำงานกับบริษัทหรือห้างร้านต่างๆ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการจะรับคนงานชั่วคราว

2. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติงานที่แท้จริงและจะได้เป็นแนวทางในการเลือกอาชีพในอนาคตว่าตนเองชอบวิชาใด

การจัดวางตัวบุคคลทางด้านอาชีพ เป็นการตัดสินใจวางโครงการเกี่ยวกับการอาชีพนี้เป็นบริการที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของการแนะแนว การจัดวางตัวในด้านอาชีพช่วยทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และพร้อมที่จะทำงานตามความสนใจของตนเอง

การจัดวางตัวบุคคลทางด้านอาชีพ ควรจะให้บริการดังต่อไปนี้

1. จัดข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ สถานที่ประกอบอาชีพ ลักษณะของอาชีพ โดยจัดบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
2. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพตามความถนัดของนักเรียน
3. ทำให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝน และรู้จักการทำงานที่ตนเองคิดว่าจะไปประกอบอาชีพในอนาคต เพื่อช่วยให้เด็กตัดสินใจเลือกงานอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ตนเองได้มีโอกาสสัมผัสกับงานเรียบร้อยแล้ว

บริการติดตามผล เป็นบริการสุดท้ายของบริการแนะแนว เป็นการติดตามดูว่าการจัดบริการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินไปแล้วนั้น ได้ผลมากน้อยเพียงใด นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วนั้น ทั้งจบการศึกษาและยังไม่จบการศึกษาประสบปัญหาอะไรบ้าง รวมทั้งการติดตามผลดูนักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ในโรงเรียนและจบการศึกษาไปแล้วว่าประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาหรือไม่ นอกจากนี้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า บริการติดตามผล แตกต่างกันไป เช่น

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2543 : 307-308) ได้กล่าวไว้ว่า บริการติดตามผล คือบริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อศึกษาติดตามผลการให้ความช่วยเหลือที่ทางโรงเรียนได้จัดให้กับนักเรียนของตน ไม่ว่าจะยังเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือออกจากโรงเรียนไปแล้วว่าได้มีพัฒนาการหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ และมากน้อยเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และช่วยให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องเหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากยิ่งขึ้น บริการติดตามผลอาจกล่าวได้ว่า มีความสำคัญต่อการจัดโครงการบริการแนะแนวในโรงเรียนเป็นอย่างมากเพราะเป็นบริการที่ทางโรงเรียนและฝ่ายแนะแนวได้ทราบว่า บริการและกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนนั้น ได้ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดความเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างที่เกิดขึ้นไม่ให้นักเรียนได้เกิดความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการได้สูงสุด เพื่อที่ทางโรงเรียนจะได้พิจารณาหาวิธีการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้ว พนม ลิมอารีย์ (2548: 235) กล่าวเพิ่มเติมถึงลักษณะของการติดตามผลมีดังนี้

1. การติดตามผลตามโอกาสที่อำนวยให้ (Incidental Follow-Up) การติดตามผลลักษณะนี้ หมายถึง การที่ครูหรือผู้แนะแนวได้พบปะนักเรียนคนใดคนหนึ่ง แล้วทำการสัมภาษณ์หรือซักถามปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนหรือการได้รับบริการหรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของนักเรียนว่าบังเกิดผลเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อที่ครูหรือผู้แนะแนวจะได้หาวิธีการให้ความช่วยเหลือหรือให้การส่งเสริมซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกองอกงามและมีพัฒนาการสูงสุด

2. การติดตามผลอย่างมีระบบ (Systematic Follow-Up) การติดตามผลลักษณะนี้กล่าวได้ว่ามีความจำเป็นและสำคัญมาก เพราะเป็นการติดตามผลที่มีการวางแผนและมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนบุคลากร เครื่องมือ เวลาและประชาชนเพื่อช่วยให้การติดตามผลเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2.1.5 ความสัมพันธ์ของการแนะอาชีพกับการศึกษาต่อ

การศึกษาต่อและอาชีพมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะถือว่าการศึกษาเป็นการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ ดังที่ จำเนียร ช่วงโชติ(2525: 233-234) ได้กล่าวถึงการเลือกอาชีพและการศึกษาต่อสรุปได้ว่า การเลือกอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับการศึกษาต่อ บุคคลควรเลือกอาชีพก่อนแล้วจึงเลือกสถานศึกษาต่อ เพราะถ้าหากไม่สามารถเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งได้แล้วก็ยากที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในทางใดทางหนึ่ง เมื่อเลือกอาชีพแล้วจึงพิจารณาว่าควรศึกษาต่อทางด้านใด ศึกษาต่อที่ไหน สถานศึกษาใด

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมทุกวันนี้ มนุษย์เราจำเป็นต้องแสวงหาทางที่จะตอบสนองความต้องการทั้งของตนเองและสังคมอยู่ตลอดเวลา ชีวิตของคนทุกคนย่อมเต็มไปด้วยความต้องการฉะนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองอยู่เสมอ

ความหมายของความต้องการ

ประสาธ อิศรปริดา (2538: 310) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง สภาวะที่เกิดจากความไม่สมดุลทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความต้องการของคนเรามากไม่ได้รับการตอบสนองอย่างสมควร เมื่อได้รับการตอบสนองหนึ่งก็เกิดความต้องการมากขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2528 : 126) กล่าวว่า ความต้องการ คือการขาดสิ่งหนึ่งของบุคคล การขาดนี้อาจเป็นได้ทั้งร่างกาย เช่น ขาดอาหาร หรือเป็นการขาดทางด้านจิตใจ เช่น ขาดความรัก ขาดความอบอุ่น

คุษฎี น้อยใจบุญ (2543: 18) กล่าวว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงผลักดันภายในร่างกาย และจิตใจที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อสนองตอบความสมหวัง เช่น เมื่อรู้สึกหิว ย่อมต้องการอาหาร เมื่ออยู่คนเดียวย่อมต้องการความรักความอบอุ่น

พจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2526 :323) กล่าวถึง ความต้องการ ว่าหมายถึง ความอยากได้ ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับการสนองตอบแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่มนุษย์ต้องการที่จะได้รับการสนองตอบต่อตนเองเพื่อการดำรงชีวิตทั้งทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจ

ทฤษฎีความต้องการ

โยฮัน คันสนยูท (2530 : 36) ได้นำทฤษฎีของเมอร์เรย์ มาอ้างอิง ซึ่งพอสรุปทฤษฎีความต้องการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ มีดังต่อไปนี้

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกความก้าวร้าว (Need for Aggression) ความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ การแก้แค้น การทำร้ายร่างกาย หรือฆ่าฟันกัน เช่น การพุดจากระทบกระทบกับบุคคลที่ไม่ชอบกัน หรือมีปัญหากัน เป็นต้น

2. ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ (Need for Counteraction) ความต้องการที่จะเอาชนะนี้เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้นมา เช่น เมื่อได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ผู้ได้รับจะเกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะคำสบประมาทจนประสบความสำเร็จ เป็นต้น

3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิจารณ์ หรือยอมรับการดูถูกโทษ เช่น การเผาตัวตายเพื่อประท้วงระบบการปกครอง พันท้ายนรสิงห์ไม่ยอมรับอภัยโทษ ต้องการจะรับโทษตามกฎหมาย เป็นต้น

4. ความต้องการที่จะป้องกันตนเอง (Need for Defendant) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์ การดำเนินคดีเดือน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตน มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่าง ๆ เช่น ให้

เหตุผลว่าสอบตกเพราะครูสอนไม่ดี ครู อาจารย์ที่ไม่มีวิญญูณครู จึ่เก็ยจอบรมสั่งสอนศิษย์ หรือประเภท "รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง"

5. ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางที่ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง

6. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) คือ ความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จจากการศึกษาพบว่า เพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง

7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการเอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

8. ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดงความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียดมีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน เช่น มีการพักผ่อนหย่อนใจมีส่วนร่วมในเกมสกีฬา เป็นต้น

9. ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) บุคคลมักจะมี ความปรารถนาในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น ไม่สนใจผู้อื่น

10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Need for Succedanea) ความต้องการประเภทนี้จะเป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสนใจ เห็นอกเห็นใจ มีความสงสารในตนเอง ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแล ให้คำแนะนำดูแลจากบุคคลอื่นนั่นเอง

11. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Need for Nurture) เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ

12. ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เช่น เล่าเรื่องตลกขบขัน ให้บุคคลอื่นฟังเพื่อบุคคลอื่นจะเกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นมีการกระทำตามคำสั่งหรือความคิด ความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อื่นว่า (Need for Deference) เป็นความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อื่นว่าดีกว่าด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดี

15. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) ความต้องการจะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูก หรือการกระทำต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความละอายใจ รู้สึกอับอายล้มเหลว พ่ายแพ้

16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Need for Avoidance Harm) ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

17. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่ม หรือยอมรับคำสั่ง หรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มกฎเกณฑ์เพราะกลัวถูกลงโทษ

18. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีต งดงาม

19. ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง เป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมย แม้ว่าตนเองจะหิว หรือไม่ยอมทำความผิด ไม่คดโกง ผู้ใดเพื่อชื่อเสียงวงศ์ตระกูล เป็นต้น

20. ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (Need for Contrariness) เป็นความต้องการที่อยากจะเด่น นำสมัย ไม่เหมือนใคร

กาญจนา เรืองจิตปกรณ (2530 : 227) ได้นำทฤษฎีของ Maslow มาอ้างอิง ซึ่งพอสรุปทฤษฎีความต้องการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ มีดังต่อไปนี้

1. ความต้องการจำเป็นทางร่างกาย (Physiological Needs) สามารถแยกออกเป็นประเภทหนึ่งต่างหาก เป็นเอกเทศ จากการจูงใจประเภทอื่น ๆ ได้เพราะเป็นความต้องการพื้นฐานที่ทุกคนต้องการเหมือนกัน

2. ความต้องการจำเป็น (Need) ทางกายเป็นความต้องการหลักของทุกคน

3. ความต้องการ (Needs) อย่างอื่น ๆ จะอันตรายกันไป ตราบใดที่ความต้องการมนุษย์ทางกายยังไม่ได้รับการตอบสนองตามความพอใจ เพราะยังถูกรอบงำด้วยความจำเป็นทางสรีระอยู่

4. ความต้องการอย่างอื่นที่สูงขึ้นไปจะเริ่มปรากฏเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการสนองตอบเพียงพอแล้ว ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเข้ามาแทนที่

5. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเพียงพอแล้ว จะไม่เป็นอุปสรรคต่อความต้องการระดับสูงกว่า ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป และอินทรีย์นั้นจะถูกครอบงำด้วยความต้องการอื่นที่ยังไม่เพียงพอ ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมมนุษย์

6. บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมมนุษย์ ต้องการ โลกที่มีแต่ความปลอดภัยมีระเบียบแบบแผน และสามารถพยากรณ์ล่วงหน้าได้

7. คนที่ทำลายความต้องการทางด้านความรัก และการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หมายถึงคนที่ไม่ต้องการความรักและไม่ชอบการเข้าสังคมเป็นการกระทำของบุคคลที่ปรับตัวเองไม่ได้ และเป็นโรคประสาท

8. ทุก ๆ คนในสังคมย่อมต้องการและปรารถนาที่จะมีความเป็นอยู่อย่างมั่นคง ได้รับการเคารพ นับถือ ยกย่อง สรรเสริญ ประเมินค่าตน และมีความต้องการความแข็งแรง ความสำเร็จ ฉลาดปราดเปรื่อง ต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง มีฐานะ มีเกียรติภูมิ มีความสำคัญ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

9. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้มีอยู่ตลอดเวลาเป็นกระบวนการที่ไม่มีที่สิ้นสุด เริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเกิดขึ้นมาแทนที่

10. ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ (A hierarchy of needs) จากต่ำไปหาสูง กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมนุษย์ของ มาสโลว์ (Maslow) แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) คือความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต

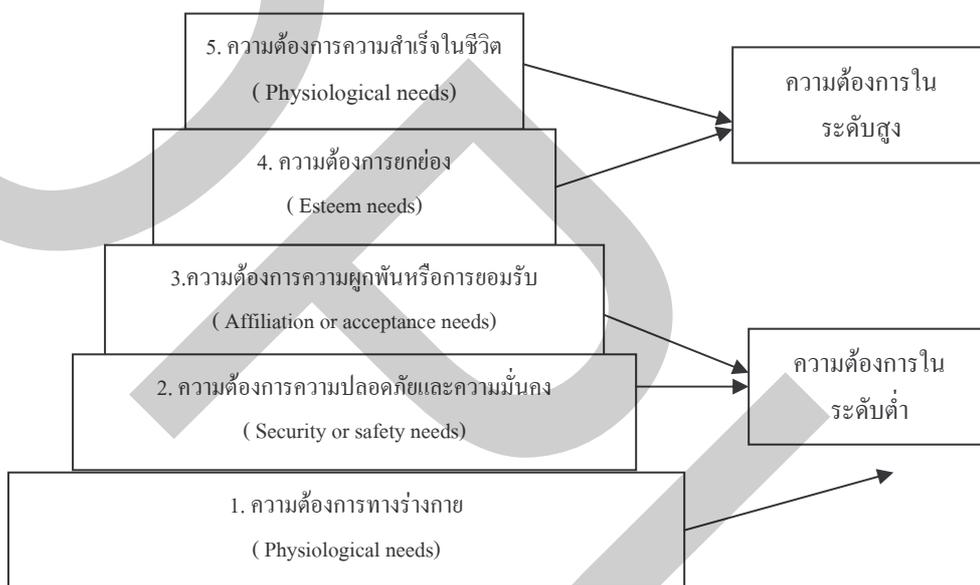
2. ความต้องการความ มั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs) คือความต้องการที่จะมีชีวิตที่มั่นคง ปลอดภัย

3. ความต้องการความรักและการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (Love and Belonging Needs) มนุษย์เมื่อเข้าไปอยู่ในกลุ่มใดก็ต้องการให้ตนเป็นที่รักและยอมรับในกลุ่มที่ตนอยู่

4. ความต้องการได้ รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self-Esteem Needs) เป็นความต้องการในลำดับต่อมา ซึ่งความต้องการในขั้นนี้ถ้าได้รับจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจใจตนเอง

5. ความต้องการในการเข้าใจและรู้จักตนเอง (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการชั้นสูงของมนุษย์ ซึ่งน้อยคนที่จะประสบได้ถึงขั้นนี้

ความต้องการในระดับสูงประกอบด้วยความต้องการในขั้นที่ 4 และขั้น 5 ได้แก่ความต้องการการยกย่อง และความต้องการความสำเร็จในชีวิต รายละเอียดแสดงได้ ตามรูป ดังนี้ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2548: 90)

ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs Theory)

คิวด์ (Kidd. 1973:272) ได้เน้นถึงความต้องการของผู้ใหญ่ โดยกล่าวว่าผู้ใหญ่มีความต้องการต่างๆ คือ ความต้องการด้านสุขภาพ ความต้องการด้านครอบครัวและความสัมพันธ์ครอบครัว ความต้องการเป็นฝับริ โภคและการยังชีพ ความต้องการมีความบันเทิงและความต้องการมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ

คูล์มส์ (Coombs.1974:15) ได้กล่าวถึงความต้องการด้านการศึกษาของมนุษย์ โดยแบ่งได้ดังนี้

1. ความต้องการในด้านการศึกษารับรู้พื้นฐานและเรื่องทั่วไป เช่น การเรียนรู้หนังสือ การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีความเข้าใจง่าย ๆ ในเรื่องของวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเอง เป็นต้น

2. ความต้องการในการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น เช่น ความรู้พื้นฐานทักษะ และทัศนคติพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยเริ่มจากเรื่องสุขอนามัย โภชนาการ การจัดบ้าน การเลี้ยงดูเด็ก การซ่อมแซมบ้าน รักษาบ้านให้น่าอยู่ การวางแผนครอบครัว เป็นต้น

3. ความต้องการในการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย เช่น ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการปกครองของท้องถิ่นและของประเทศรวมทั้งขบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ สหกรณ์ โครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

4. ความต้องการในการศึกษาด้านอาชีพ เช่น ความรู้และทักษะเฉพาะซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เป็นต้น

โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2533:91 อ้างอิงมาจาก Knowles, 1970) กล่าวว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในฐานะนักการศึกษาผู้ใหญ่ ได้แบ่งความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางด้านกายภาพ (Physical Needs) ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth Needs) ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Need for Security) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (The Needs for New Experience) ความต้องการทางด้านจิตใจและอารมณ์ (The Need for Affection) ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Need for Recognition)

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ จะเห็นได้ว่า ความต้องการที่สำคัญของบุคคลนั้นเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานมากที่สุดเพราะเป็นความต้องการที่จะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตของมนุษย์ได้ แล้วมนุษย์จึงจะมีความต้องการในระดับสูงขึ้นคือการยอมรับและการประสบความสำเร็จในชีวิตที่จะตามมาต่อไป

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธีรพันธ์ คงนางวัง (2527) ได้ศึกษาถึงความต้องการด้านเนื้อหาวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชัยภูมิ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 384 คนผลการศึกษาพบว่าความต้องการด้านเนื้อหาวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนชาย นักเรียนหญิง นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ นักเรียนที่

ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา นักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และนักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษามากกว่ามัธยมศึกษา ต่างก็มีความต้องการเนื้อหาวิชากิจกรรมแนะแนวในเรื่องการเตรียมตัวสอบปลายภาคและเรียนเก่งเรียนอย่างไร

สุภาวดี สวานกุล (2528) ได้ศึกษาถึงความต้องการด้านเนื้อหาวิชากิจกรรมแนะแนวของครูแนะแนวและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 8 จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูแนะแนว 56 คน และนักเรียน 760 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความต้องการด้านเนื้อหาวิชากิจกรรมแนะแนวในเรื่อง การเตรียมตัวสอบปลายภาค แนวทางการศึกษาต่อตามแผนการเรียน แนวทางประกอบอาชีพตามแผนการเรียน การศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้นๆ และเนื้อหาวิชาซึ่งควรนำมาพิจารณาในการจัดเนื้อหากิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ ได้แก่ เรื่องแนวทางการประกอบอาชีพตามแผนการเรียน รายได้และโอกาสก้าวหน้าของแต่ละอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมกับตน คุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในด้านอาชีพ แบบทดสอบความถนัดในด้านอาชีพ การสำรวจความสนใจในด้านอาชีพ ลักษณะของงานในอาชีพต่าง ๆ

สมพร จำอ่อน (2532: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะความต้องการบริการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตการศึกษา 7 ผลวิจัยพบว่า ลักษณะความต้องการบริการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดเรียงลำดับความต้องการใน 4 ด้านได้ดังนี้

อันดับ 1 ด้านบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

อันดับ 2 ด้านบริการวางตัวนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ

อันดับ 3 ด้านบริการสนเทศด้านอาชีพ

อันดับ 4 ด้านบริการวิเคราะห์หรือรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

ลักษณะความต้องการบริการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ด้านบริการวิเคราะห์หรือรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ด้านบริการสนเทศด้านอาชีพ และด้านบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านบริการจัดวางตัวนักเรียนเข้าในกิจกรรมเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชะเอิน พิศาลวัชรินทร์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ชั้นปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่องานบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา ผลวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาทุกประเภทสถาบันการศึกษา มีความต้องการบริการแนะแนวและให้การปรึกษาในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 5 บริการ คือ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการสนเทศ บริการติดตามผล บริการรวบรวมข้อมูล เป็นรายบุคคล บริการให้คำปรึกษา ตามลำดับ

2. นักศึกษาทั้งเพศชายและหญิง มีความต้องการบริการแนะแนวและให้การปรึกษาในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 5 บริการ คือ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

3. นักศึกษาทุกภูมิภาคมีค่าเฉลี่ย มีความต้องการบริการแนะแนวและให้การปรึกษาในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 5 บริการ คือ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการสนเทศ บริการติดตามผล บริการให้คำปรึกษา บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

4. นักศึกษาที่เรียนทั้งสายวิทย์ สายบริหาร สายสังคมและมนุษย์ มีความต้องการบริการแนะแนวและให้การปรึกษาในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 5 บริการ คือ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการสนเทศ บริการติดตามผล บริการให้คำปรึกษา บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

5. เปรียบเทียบความต้องการนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่มีต่องานบริการแนะแนวและให้การปรึกษา พบว่า โดยรวมมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

6. เปรียบเทียบความต้องการนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และต่างจังหวัด ที่มีต่องานบริการแนะแนวและให้การปรึกษา พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. เปรียบเทียบความต้องการนักศึกษาที่เรียนสายวิทย์ สายบริหาร และสายสังคมและมนุษย์ที่มีต่องานบริการแนะแนวและให้การปรึกษา พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. เปรียบเทียบความต้องการนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่องานบริการแนะแนวและให้การปรึกษา พบว่า โดยรวมมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบว่าความแตกต่างของประเภทสถาบันการศึกษา ภูมิภาคเดิม และสายการเรียนของนักศึกษา คือนักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และนักศึกษาที่เรียนสายสังคมและมนุษย์ มีความต้องการบริการแนะแนวและให้การ

ปรึกษาทุกบริการอยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยรัฐบาล นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และนักศึกษาที่เรียนสายวิทย์และสายบริหาร

วิไลศักดิ์ วรรณศรี (2529) ได้ทำการศึกษาความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยทำการศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 469 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 453 คน จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่างมีความต้องการบริการแนะแนวอยู่ในเกณฑ์สูงเหมือนกัน จำแนกตามบริการแนะแนวได้ดังนี้ 1) บริการสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลวิธีการเรียนที่ดี การศึกษาต่อ การเลือกอาชีพและการประกอบอาชีพ และต้องการรับข้อมูลโดยวิธีการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ จัดฉายภาพยนตร์สไลด์หรือวิดีโอเทป 2) บริการให้คำปรึกษานักเรียนต้องการคำปรึกษาจากอาจารย์ที่มีความรู้และมีหน้าที่โดยตรงในเรื่องของการเรียน แนวทางศึกษาต่อ การเลือกอาชีพ และการประกอบอาชีพ ส่วนปัญหาความไม่สบายใจนั้นนักเรียนจะเลือกปรึกษากับบิดา มารดา เพื่อนสนิท และอาจารย์ที่สนิทสนมด้วย 3) บริการจัดวางตัวบุคคล นักเรียนต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนที่เหมาะสม การเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว การเลือกสถาบันที่จะศึกษาต่อเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว การเลือกและแหล่งประกอบอาชีพ และนักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดทุนการศึกษาประเภททุนเรียนดีแต่ขาดแคลน

สนธยา สวัสดิ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนมีปัญหาและความต้องการด้านการศึกษาต่อและอาชีพมากที่สุด ทั้งนี้ นักเรียนไม่ทราบความถนัดและความสนใจด้านอาชีพของตนเอง ขาดความรู้ ข่าวดสาร และการฝึกทักษะประสบการณ์ด้านการศึกษา พบว่า นักเรียนต้องการพัฒนาอุปนิสัยในการเรียน และขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียน ด้านส่วนตัวและด้านสังคมเป็นปัญหาและความต้องการอันดับสุดท้ายโดยพบว่า นักเรียนมีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคล และฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ผลการเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการพบว่า นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาและความต้องการในด้านการศึกษาต่อและอาชีพ และด้านการศึกษามากกว่านักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาความต้องการในด้านการศึกษาต่อและอาชีพ และด้านการศึกษามากกว่านักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3

นิตยา วงศ์เมฆ (2533: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การแนะแนวอาชีพในคาบกิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนวและนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าข้อเนื้อหากิจกรรมแนะแนวอาชีพที่เหมาะสมและควรดำเนินการจัดให้สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแต่ละหัวข้อเนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและปานกลาง หัวข้อเนื้อหาที่เหมาะสมและควรดำเนินการจัดได้แก่ เรื่องการสำรวจและประเมินตนเองด้านความสนใจ การสำรวจและประเมินตนเองด้านความสามารถและลักษณะนิสัยทางการเรียน การสำรวจและประเมินตนเองด้านบุคลิก การสำรวจและประเมินตนเองด้านทักษะและความถนัด การสำรวจและประเมินตนเองด้านเจตคติและค่านิยม การตระหนักในตนเอง ขอบข่ายและแนวทางการศึกษาต่อ เพื่อการประกอบอาชีพ ข้อควรคำนึงในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยปิดของรัฐ ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาอื่นๆ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ การปรับตัวในการทำงาน ปัญหาการว่างงาน วิธีปฏิบัติตนในการทำงาน อาชีพกับความต้องการของตลาดแรงงาน วิธีการหางาน ความรู้เกี่ยวกับสาขาอาชีพ ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน คุณสมบัติของผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเปรียบเทียบของค้ประกอบด้านต่างๆของตนเองกับองค์ประกอบของอาชีพที่สนใจ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อและอาชีพให้กับนักเรียนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล การพัฒนาตนเองเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่สนใจ กระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ อิทธิพลของบุคคลอื่นกับการตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อและอาชีพ และทักษะการตัดสินใจ

2. ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนวและนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าไม่มีปัญหาและอุปสรรคจากการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพแต่อย่างใด

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า นักเรียนมีความต้องการการบริการแนะแนวและให้การศึกษาอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลว่า การดำเนินการแนะแนวและให้การศึกษาในโรงเรียนเป็นบริการที่สำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องจัดให้แก่ นักเรียน ในทุก ๆ ด้าน มีความสำคัญอย่างยิ่งมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมและการปรับตัว เพราะการให้บริการในแต่ละด้านในแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันไป บริการแนะแนวในแต่ละบริการจึงเป็นกลไกสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองว่าและสามารถพัฒนาตนเองเพื่อที่จะประสบความสำเร็จได้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรีที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาทั้ง 5 บริการ คือ 1.บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล 2. บริการสารสนเทศ 3. บริการให้คำปรึกษา 4. บริการจัดวางตัวบุคคล 5. บริการติดตามผล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชายและหญิง โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 843 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษานี้ ได้มาจากประชากรข้างต้น โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

จำแนกนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งเป็นแผนการเรียน 5 แผนการเรียน คือ 1.แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ 2. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์ 3. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-สาธารณสุข 4. แผนการเรียนศิลป์-คำนวณ 5. แผนการเรียน ศิลป์-ภาษาจีน เลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนละ 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิด วัตถุประสงค์ขอบเขตเนื้อหา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดนโยบายและขอบข่ายงานแนะแนวที่จะสำรวจ โดยพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับบริการแนะแนว ทั้ง 5 บริการ คือ บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสารสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล

3. สร้างแบบสอบถามครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นได้ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม นำมาแก้ไข ปรับปรุงและนำไปใช้กับประชากรที่กำหนดเพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

1. นายมานิช กล้องเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี
2. นางกาญจนา ใจสุทธิ หัวหน้างานแนะแนวโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี
3. นางสาวทัศนีย์ จิตต์ไพบุลย์ ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ด้านเพศ แผนการเรียนและระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ ต้องการน้อยที่สุด ต้องการน้อย ต้องการปานกลาง ต้องการมาก ต้องการมากที่สุด ที่สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วยแบบวัด 5 บริการ คือ

บริการที่ 1 แบบวัดความต้องการของนักเรียนทางด้านการบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล จำนวน 5 ข้อ

บริการที่ 2 แบบวัดความต้องการของนักเรียนทางด้านการบริการสารสนเทศ จำนวน 7 ข้อ

บริการที่ 3 แบบวัดความต้องการของนักเรียนทางด้านการบริการให้คำปรึกษา จำนวน 6 ข้อ

บริการที่ 4 แบบวัดความต้องการของนักเรียนทางด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล

จำนวน 5 ข้อ

บริการที่ 5 แบบวัดความต้องการของนักเรียนทางด้านการบริการติดตามผล

จำนวน 7 ข้อ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

1. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามและหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ เสนอผู้อำนวยการ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม
2. แจกแบบสอบถามให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียน แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-สาธารณสุขแผนการเรียนศิลป์-คำนวณ แผนการเรียนศิลป์-ภาษาจีน โดยรับความอนุเคราะห์จากครูที่ปรึกษาประจำชั้นเป็นผู้แจกให้ โดยอธิบายวิธีการและรายละเอียดของแบบสอบถาม โดยกำหนดเวลาในการเก็บแบบสอบถามคืน
3. ผู้ศึกษาเก็บแบบสอบถามคืน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 50 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามมีสภาพสมบูรณ์ สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ได้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับแบบสอบถามคืน ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ได้ฉบับที่สมบูรณ์ 50 ฉบับ
2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษามาตรวจให้คะแนนในแต่ละบริการ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ต้องการมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ต้องการมาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ต้องการปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ต้องการน้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ต้องการน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบความมุ่งหมายการศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความต้องการบริการแนะแนวและให้การศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้

ช่วงคะแนน ระดับความต้องการที่มีต่อกิจกรรมบริการแนะแนวและให้การศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี 5 บริการ โดยแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลผล ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์เฉลี่ย (ประกอบ กรรณสูตร, 2538)

4.50 - 5.00 ต้องการมากที่สุด

3.50 - 4.49 ต้องการมาก

2.50 - 3.49 ต้องการปานกลาง

1.50 - 2.49 ต้องการน้อย

1.00 - 1.49 ต้องการน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี” ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอ ดังนี้

4.1 สภาพข้อมูลของนักเรียน

4.2 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การปรึกษา

4.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับนักเรียน

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับนักเรียนจำแนกตามเพศของนักเรียน

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	26	52.0
หญิง	24	48.0
รวม	50	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนเพศหญิง มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนจำแนกตามแผนการเรียน

แผนการเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์	10	20.0
วิทยาศาสตร์ - คอมพิวเตอร์	10	20.0
วิทยาศาสตร์ – สาธารณสุข	10	20.0
ศิลป์ - คำนวณ	10	20.0
ศิลป์ - ภาษาจีน	10	20.0
รวม	50	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คอมพิวเตอร์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – สาธารณสุข จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 แผนการเรียนศิลป์ – คำนวณ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และแผนการเรียนศิลป์ – ภาษาจีน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนจำแนกตามชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
มัธยมศึกษาปีที่ 4	15	30.0
มัธยมศึกษาปีที่ 5	17	34.0
มัธยมศึกษาปีที่ 6	18	36.0
รวม	50	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ส่วนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีเพียงจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0

4.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา

ตารางที่ 4.4 ความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลผล	อันดับ
1. ด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล	3.79	0.62	มาก	2
2. ด้านบริการสารสนเทศ	3.71	0.71	มาก	3
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา	3.59	0.71	มาก	5
4. ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล	3.67	0.69	มาก	4
5. ด้านบริการติดตามผล	3.87	0.71	มาก	1

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการติดตามผลให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71) รองลงมาคือความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.62) ลำดับสุดท้าย คือ ความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.71)

ตารางที่ 4.5 ความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

ด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลผล	อันดับ
1 สัมภาษณ์เพื่อทราบปัญหาของนักเรียน	3.78	0.79	มาก	3
2 การสำรวจปัญหาของนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวกับเพื่อน การเข้าใจตนเอง บุคลิกภาพของตนเอง	4.00	0.45	มาก	1
3 สำรวจปัญหานักเรียนที่มีความขาดแคลนทุนการศึกษา	3.90	0.51	มาก	2
4 จัดทำระเบียบนสะสมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนทุกคน	3.66	0.66	มาก	4
5 การเยี่ยมบ้านเพื่อทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน	3.60	0.67	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.79	0.62	มาก	-

จากตาราง 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสำรวจปัญหาของนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวกับเพื่อน การเข้าใจตนเอง บุคลิกภาพของตนเอง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ สำรวจปัญหานักเรียนที่มีความขาดแคลนทุนการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.51) ลำดับสุดท้าย คือ การเยี่ยมบ้านเพื่อทราบรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับนักเรียน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 4.6 ความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการสารสนเทศ

ด้านบริการสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล	อันดับ
1 จัดทำป้ายนิเทศข่าวสารด้านสังคม	3.62	0.73	มาก	6
2 จัดทำป้ายนิเทศข่าวสารการศึกษา	3.66	0.69	มาก	5
3 จัดป้ายนิเทศแนะนำนักเรียนใหม่	3.56	0.76	มาก	7
4 จัดห้องสมุดของงานแนะแนวให้นักเรียนได้ สืบค้นข้อมูลทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา	3.72	0.67	มาก	4
5 ให้ข้อมูลการใช้บริการต่างๆเกี่ยวกับวิธีเรียน เช่น การจด การจำ การคิด การทำข้อสอบ	3.72	0.76	มาก	3
6 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกัน ในสังคมและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน	3.84	0.71	มาก	1
7 ให้ข้อมูลนิเทศนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาและ เชิญสถาบันการศึกษาให้ข้อมูลการศึกษาต่อ	3.84	0.62	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.71	0.71	มาก	-

จากตาราง 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการด้านสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันสองข้อ คือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกันในสังคมและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และให้ข้อมูลนิเทศนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาและเชิญสถาบันการศึกษาให้ข้อมูลการศึกษาต่อ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.71) และ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.62) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยความต้องการเท่ากันสองข้อเช่นกัน คือ จัดห้องสมุดของงานแนะแนวให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และให้ข้อมูลการใช้บริการต่างๆเกี่ยวกับวิธีเรียน เช่น การจด การจำ การคิด การทำข้อสอบ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.67) และ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.76) ลำดับสุดท้าย คือ จัดป้ายนิเทศแนะนำนักเรียนใหม่ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.76)

ตารางที่ 4.7 ความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการให้คำปรึกษา

ด้านบริการให้คำปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล	อันดับ
1 จัดให้มีห้องสำหรับให้คำปรึกษาอย่างเป็น สัดส่วนโดยเฉพาะ	3.80	0.61	มาก	1
2 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ เช่น การรับ สมัคร สถานศึกษา ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนและ อื่น ๆ	3.76	0.66	มาก	2
3 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว, การปรับตัว และปัญหาครอบครัว	3.58	0.70	มาก	3
4 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของ นักเรียนเป็นรายบุคคล	3.48	0.71	ปานกลาง	4
5 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ	3.46	0.79	ปานกลาง	5
6 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งกับเพื่อน เกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่ม	3.44	0.76	ปานกลาง	6
รวมเฉลี่ย	3.59	0.71	มาก	-

จากตาราง 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการด้านบริการให้คำปรึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีห้องสำหรับให้คำปรึกษาอย่างเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ เช่น การรับสมัคร สถานศึกษา ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนและอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.66) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ลำดับสุดท้าย คือ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งกับเพื่อน เกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.76) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 ความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล	อันดับ
1 ให้คำปรึกษาเพื่อวางแผนการพัฒนาร่างกายให้ เหมาะสมกับการศึกษาต่อและการเข้าสู่อาชีพ ที่นักเรียนต้องการ	3.32	0.77	ปานกลาง	4
2 จัดทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลน ทุนทรัพย์	3.22	0.74	ปานกลาง	5
3 บริการจัดหางานพิเศษให้ทำระหว่างปิดเทอม	3.94	0.62	มาก	2
4 ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ในการตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อ	3.88	0.63	มาก	3
5 จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพและการ ปรับตัว	4.00	0.68	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.67	0.69	มาก	-

จากตาราง 4.8 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการด้านบริการจัดวางตัวบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพและการปรับตัว ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ บริการจัดหางานพิเศษให้ทำระหว่างปิดเทอม ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.62) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ลำดับสุดท้าย คือ จัดทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.74) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.9 ความต้องการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านบริการติดตามผล

ด้านบริการติดตามผล	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล	อันดับ
1 ติดตามผลหลังการสำรวจข้อมูลนักเรียน เช่น การเยี่ยมบ้าน การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ	3.88	0.66	มาก	5
2 จัดทำทะเบียนประวัตินักเรียนที่เรียนดีเด่นเพื่อการเผยแพร่	3.80	0.64	มาก	7
3 จัดทำสถิติเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา	3.92	0.67	มาก	1
4 ให้ศิษย์เก่าพบปะนักเรียนหรือแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์	3.88	0.72	มาก	4
5 จัดทำสถิติข้อมูลนักเรียนที่มารับคำปรึกษา	3.90	0.76	มาก	2
6 ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน	3.90	0.71	มาก	3
7 ให้มีการติดตามผลนักเรียนที่มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆทั้งเรื่องเรียน การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและเรื่องส่วนตัว	3.80	0.83	มาก	6
รวมเฉลี่ย	3.87	0.71	มาก	-

จากตาราง 4.9 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการด้านบริการติดตามผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำสถิติเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.67) รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองข้อ คือ จัดทำสถิติข้อมูลนักเรียนที่มารับคำปรึกษา และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.76) ลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองข้อ คือ จัดทำทะเบียนประวัตินักเรียนที่เรียนดีเด่นเพื่อการเผยแพร่ และให้มีการติดตามผลนักเรียนที่มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆทั้งเรื่องเรียน การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและเรื่องส่วนตัว ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.64), ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.83)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการ ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรีครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษา ทั้ง 5 บริการ คือ 1.บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล 2. บริการสารสนเทศ 3. บริการให้คำปรึกษา 4. บริการจัดวางตัวบุคคล 5. บริการติดตามผล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชายและหญิง โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 843 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้างนี้ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนละ 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายรองลงมา คือ เพศหญิงโดยแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มากที่สุดรองลงมา คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์ ส่วนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – สาธารณสุข แผนการเรียนศิลป์ – คำนวณ และแผนการเรียนศิลป์ – ภาษาจีนมีสัดส่วนเท่ากัน ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การปรึกษา

ความต้องการด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสำรวจปัญหาของนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวกับเพื่อน การเข้าใจตนเอง บุคลิกภาพตนเอง รองลงมา

คือ สํารวจปัญหานักเรียนที่มีความขาดแคลนทุนการศึกษา ส่วนน้อยที่สุด คือ การเยี่ยมบ้านเพื่อทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนซึ่งทุกข้ออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ความต้องการด้านสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันสองข้อ คือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกันในสังคม และระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และให้ข้อมูลนิเทศนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาและเชิญสถาบันการศึกษาให้ข้อมูลการศึกษาต่อ รองลงมา มีค่าเฉลี่ยความต้องการเท่ากันสองข้อเช่นกัน คือ จัดห้องสมุดของงานแนะแนวให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และให้ข้อมูลการใช้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีเรียน เช่น การจด การจำ การคิด การทำข้อสอบ ส่วนน้อยที่สุด คือ จัดป้ายนิเทศคู่มือนักเรียนใหม่ ซึ่งทุกข้ออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ความต้องการด้านบริการให้คำปรึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีห้องสำหรับให้คำปรึกษาอย่างเป็นสัดส่วน โดยเฉพาะ รองลงมา คือ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ เช่น การรับสมัคร สถานศึกษา ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนและอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุด คือ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งกับเพื่อนเกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่ม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการด้านบริการจัดวางตัวบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพและการปรับตัว รองลงมา คือ บริการจัดหางานพิเศษให้ทำระหว่างปิดเทอมซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุด คือ จัดทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ อยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการด้านบริการติดตามผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำสถิติผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วเกี่ยวกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ รองลงมาคือ จัดทำสถิติข้อมูลผู้มารับคำปรึกษา ลำดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองข้อคือ จัดทำทะเบียนประวัตินักเรียนที่เรียนดีเด่นเพื่อการเผยแพร่และให้มีการติดตามผลนักเรียนที่มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทั้งเรื่องการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและเรื่องส่วนตัวสังคม ซึ่งอยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้สำรวจปัญหาของนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวกับเพื่อน การเข้าใจตนเอง และบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสนธยา สวัสดิ์ (2537) ที่ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น

พื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนมีปัญหาและความต้องการด้านส่วนตัวและด้านสังคม โดยเฉพาะปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคล เช่น เดียวกับความต้องการด้านบริการจัดวางตัวบุคคล ที่พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพและการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของสำเนาวั ขจรศิลป์ (2526) ที่สรุปไว้ว่า จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษา คือการช่วยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและช่วยเหลือนักเรียนแก้ปัญหาทุกอย่างที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองอย่างมีความหมาย เข้าใจถึงสิ่งแวดล้อมและผลที่เกิดขึ้นอันนำไปสู่การสร้างและหรือการทำความกระจ่างในเป้าหมายและค่านิยมสำหรับพฤติกรรมในอนาคต (Shertzer and Stone, 1974)

นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่ยังต้องการด้านการบริการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกันในสังคมและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และให้ข้อมูลนิเทศนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาและเชิญสถาบันการศึกษาให้ข้อมูลการศึกษาต่อ รวมถึงความต้องการด้านบริการติดตามผลด้วยการจัดทำสถิติผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วเกี่ยวกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งลักษณะ สรวัดน์ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า บริการติดตามผล คือบริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อศึกษาติดตามผลการให้ความช่วยเหลือที่ทางโรงเรียนได้จัดให้กับนักเรียนของตน ไม่ว่าจะยังเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือออกจากโรงเรียนไปแล้วว่า ได้มีพัฒนาการหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ และมากน้อยเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และยังช่วยให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องเหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อที่ครูหรือผู้แนะแนวจะได้หาวิธีการให้ความช่วยเหลือหรือให้การส่งเสริมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการสูงสุด (พนม ลิ้มอารีย์, 2548)

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่าในช่วงสำคัญของการใช้ชีวิตในช่วงมัธยมของนักเรียนนั้นจำเป็นต้องได้รับคำปรึกษาหารือและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมกับช่วงวัย เพราะถือเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อหรือการเปลี่ยนผ่านจากวัยรุ่นไปสู่วัยรุ่นตอนปลายในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ในเวลาอันใกล้

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีความต้องการด้านบริการทุกด้าน อันประกอบด้วย ด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ด้านบริการสารสนเทศ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการติดตามผล มากกว่าเพศชาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของชะเอิน พิศาลวัชรินทร์ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ชั้นปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่องานบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา โดยผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมเพศชายและหญิงมีความต้องการ

ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับความต้องการด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล รวมถึงด้านบริการสารสนเทศ และความต้องการด้านบริการให้คำปรึกษา พบว่า มีผลกับแผนการเรียนศิลป-คำนวณมากที่สุดซึ่งไม่สอดคล้องกับชะเอื้อน พิศาลวัชรินทร์ที่พบว่า นักศึกษาที่เรียนทั้งสายวิทย์สายบริหาร สายสังคมและมนุษย์ มีความต้องการบริการแนะแนวและให้การศึกษาในระดับมากเป็นส่วนใหญ่

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำสถิติศิษย์เก่าของโรงเรียนว่าได้ศึกษาต่อที่สถาบันใด สาขาอะไรและไปประกอบอาชีพอะไร เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน

5.3.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นให้งานแนะแนวและให้การศึกษาจัดทำสถิตินักเรียนที่มารับการศึกษา ว่ามาจำนวนมากน้อยเพียงใดและเรื่องอะไร

5.3.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดเน้นให้ครูแนะแนวมีการสำรวจปัญหานักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวกับเพื่อน การเข้าใจตนเอง บุคลิกภาพตนเองของนักเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรทำการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษาสำหรับนักเรียน นักศึกษา ในเชิงลึกลงไปในเรื่องแยกย่อยต่าง ๆ เช่น การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา เป็นต้น

5.3.2.2 ควรศึกษาวิจัยในสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ หรือในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบถึงระดับความเจริญว่าจะมีผลต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษาหรือไม่ และอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- บัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2525). การแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุหงา วชิรศักดิ์มิ่งคล. (2523). การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประคอง วรรณสูตร. (2535). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จำเนียร ช่วงโชติ. (2526). การฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- พนม ลิมอารีย์. (2548). การแนะแนวเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2543). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2545). หลักการแนะแนว (พิมพ์ครั้งที่ 3). คณะครุศาสตร์ อดุทธากรรม สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เฟื่องฟ้า พรินต์ติ้ง จำกัด.
- วัชรวิ ทรัพย์มี. (2523). การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภาวดี บุญญวงศ์. (2531). การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุริรัตน์ บุรณวันฉะ. (2526). การแนะแนวเบื้องต้น. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำเนาวั ขจรศิลป์. (2526). วิธีการแนะแนวอาชีพและการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง. สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร
- _____. (2530) การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. (2528). จิตวิทยาทั่วไป. ฉะเชิงเทรา: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์

- วิไลศักดิ์ วรรณศรี. (2529). ความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิตยา วงศ์เมฆ. (2533). การแนะแนวอาชีพในคาบวิชากิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรพนธ์ คงนาวัง. (2527). ความต้องการด้านเนื้อหาวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมพร จำอ่อน. (2532). ลักษณะความต้องการบริการแนะแนวอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปี ที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาวดี สวนกุล. (2528). ความต้องการด้านเนื้อหาวิชากิจกรรมแนะแนวของครูแนะแนวและ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

งานวิจัย

- ชะเอิน พิศาลวัชรินทร์. (2549). ความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ชั้นปี ที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่องานบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วราภรณ์ ตระกูลสฤณี. (2552). ธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์. สืบค้นเมื่อ 19 เมษายน 2552, จาก <http://www.kmutt.ac.th/organization/ssc334/asset1.htm>

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Blanhard, Howard L. (1974). **Organization and Administation of Pupil Personnel Services.**

Springfield: Charles C Thomas.Publisher.

Downing, Lester N. (1968). **Guidance and Counseling Services: An Introduction.**

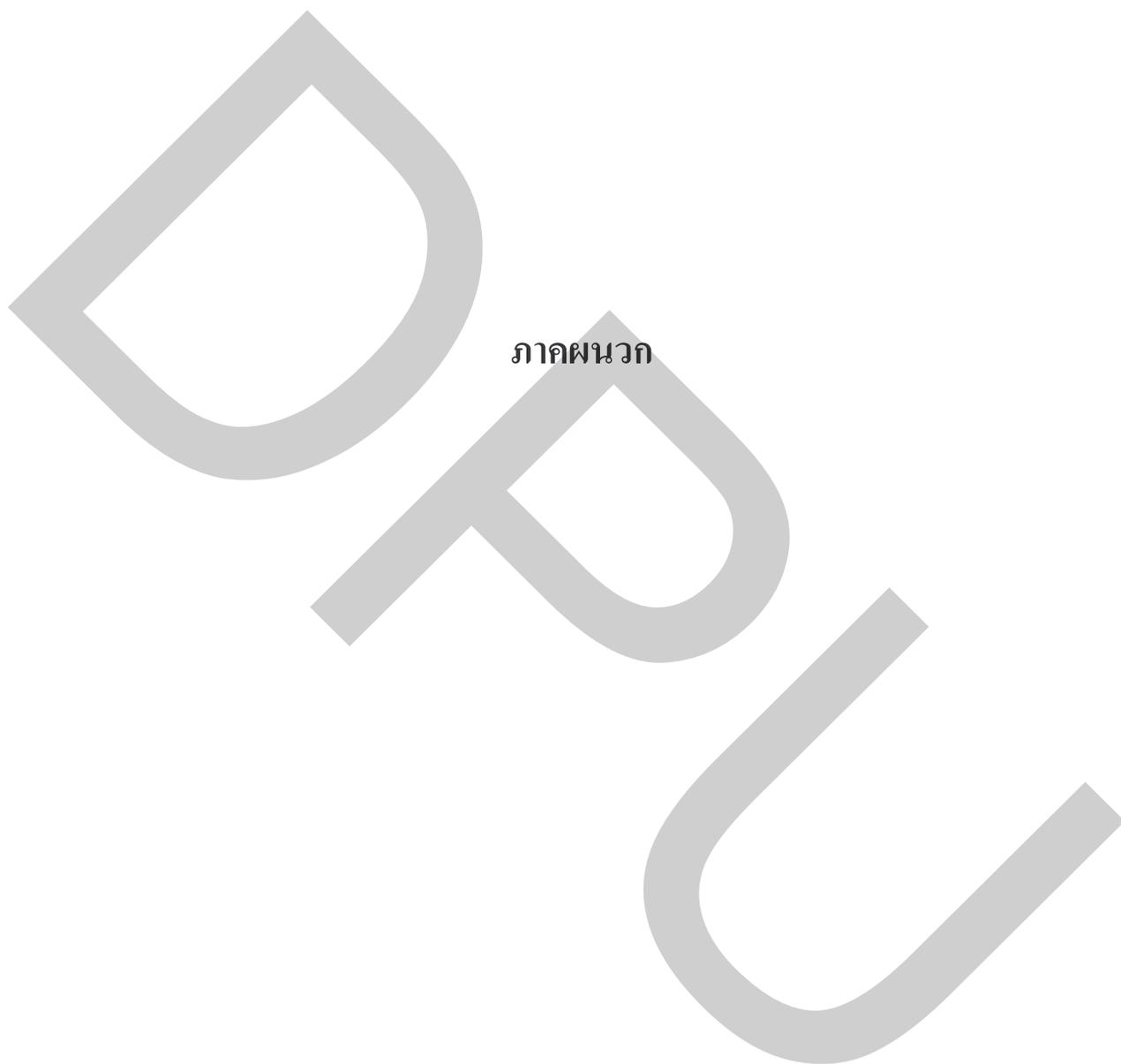
New York: McGraw-Hill Book Company.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education.** New York: McGraw-Hill Book Co.

Kidd, J.R. (1974). **Opportunities for Children and Youth.** Interim report prepared by the International Council for Education Development.

Norris, Willa and Others. (1972). **The Information Service in Guidance.** Chicago: Rand McNally College Publishing Company.

Shertzer, Bruce and Stone, ShelleyC. (1974). **Fundamentals of Counseling.** Boston: Houghton Mifflin Co.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือและ
หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

DPU
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
40th Anniversary

Dhurakij Pundit University

๑๑๑/๑๔ ถนนประชานันท์ หลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ (๒๒๒) ๙๕๔-๗๓๐๐ โทรสาร (๒๒๒) ๕๘๙-๙๖๐๕๖
110/1-4 Prachachuen Rd, Laksi Bangkok 10210 Tel.(662) 954-7300 Fax. (662) 589-9605-6 www.dpu.ac.th

ที่ มธบ 0306(1)/05119

12 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำสารนิพนธ์

เรียน นายมาโนช กล้องเจริญ

ด้วย นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษา”

“บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต” พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข 081-340-2501)

DPU
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
แห่งวิชาการประจักษ์ความดีสู่สังคม
40
Anniversary

Dhurakij Pundit University

๑๑๐/๑-๔ ถนนประชาชื่น หล้ากี้ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ (๖๖๒) ๙๕๔-๗๓๐๐ โทรสาร (๖๖๒) ๕๘๙-๙๖๐๕-๖
110/1-4 Prachachuen Rd, Laksi Bangkok 10210 Tel.(662) 954-7300 Fax. (662) 589-9605-6 www.dpu.ac.th

ที่ มธบ 0306(1)/05119

12 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำสารนิพนธ์

เรียน นางกาญจนา ใจสุทธิ

ด้วย นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษา”

* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข 081-340-2501)

DPU
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

40th
Anniversary

Dhurakij Pundit University

๑๑๐/๑-๔ ถนนประชาชื่น หลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ (๖๖๒) ๙๕๔-๗๓๐๐ โทรสาร (๖๖๒) ๕๘๙-๙๖๐๕๖

110/1-4 Prachachuen Rd, Laksi Bangkok 10210 Tel.(662) 954-7300 Fax. (662) 589-9605-6 www.dpu.ac.th

ที่ มธบ 0306(1)/05119

12 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำสารนิพนธ์

เรียน นางสาวทัศนีย์ จิตต์ไพบูลย์

ด้วย นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การศึกษา”

..บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข 081-340-2501)

DPU
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
แห่งวิชาการประจักษ์ด้วยคุณธรรม
40th
Anniversary

Dhurakij Pundit University

๑๑๐/๑-๔ ถนนประชาชื่น หล้าสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ (๖๖๒) ๙๕๔-๗๓๐๐ โทรสาร (๖๖๒) ๕๘๙-๙๖๐๕-๖
110/1-4 Prachachuen Rd, Laksi Bangkok 10210 Tel.(662) 954-7300 Fax. (662) 589-9605-6 www.dpu.i

ที่ มธบ 0306(1)/05120

12 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำสารนิพนธ์

เรียน นายมานิช กล้องเจริญ

ด้วย นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ จึงขออนุญาตแจกแบบสอบถามภายในโรงเรียนของท่าน ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำสารนิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข 081-340-2501)

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษาความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษาของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่ต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา

2) แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับนักเรียน

ตอนที่ 2 ความต้องการบริการแนะแนวและให้การปรึกษา

“ความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษา” หมายถึง สิ่งที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรีประสงค์จะได้รับจากกิจกรรมแนะแนวและให้การปรึกษา ทั้งในส่วนที่โรงเรียนจัดอยู่แล้วและสมควรจัดให้มีตามวัตถุประสงค์ของงานแนะแนว ซึ่งแบ่งเป็น 5 บริการ ดังต่อไปนี้

1. บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล
2. บริการสารสนเทศ
3. บริการให้คำปรึกษา
4. บริการจัดวางตัวบุคคล
5. บริการติดตามผล

3) กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงตามความคิดเห็นและความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้จะใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น จะนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม คำตอบของนักเรียนจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั้งสิ้นแต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

1. () ชาย 2. () หญิง

2. แผนการเรียน

1. () แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์
 2. () แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คอมพิวเตอร์
 3. () แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – สาธารณสุข
 4. () แผนการเรียนศิลป์ - คำนวณ
 5. () แผนการเรียนศิลป์ - ภาษาจีน

3. ระดับชั้นเรียน

1. () ม.4
 2. () ม.5
 3. () ม.6

ตอนที่ 2 ความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามความต้องการที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับระดับความต้องการ โดยมีเกณฑ์การกำหนดค่าไว้ 5 ระดับคือ

ความต้องการกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษามากที่สุด	5	คะแนน
ความต้องการกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษามาก	4	คะแนน
ความต้องการกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาปานกลาง	3	คะแนน
ความต้องการกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาน้อย	2	คะแนน
ความต้องการกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาน้อยที่สุด	1	คะแนน

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล					
1.สัมภาษณ์เพื่อทราบปัญหาของนักเรียน					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.การสำรวจปัญหาของนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวกับเพื่อน การเข้าใจตนเอง บุคลิกภาพของตนเอง					
3.สำรวจปัญหานักเรียนที่มีความขาดแคลนทุนการศึกษา					
4.จัดทำระเบียบสะสมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนทุกคน					
5.การเยี่ยมบ้านเพื่อทราบรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับนักเรียน					
ด้านบริการสารสนเทศ					
6. จัดทำป้ายนิเทศข่าวสารด้านสังคม					
7.จัดทำป้ายนิเทศข่าวสารการศึกษา					
8.จัดป้ายนิเทศแนะนำนักเรียนใหม่					
9.จัดห้องสมุดของงานแนะแนวให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา					
10.ให้ข้อมูลการใช้บริการต่างๆเกี่ยวกับวิธีเรียน เช่น การจด การจำ การคิด การทำข้อสอบ					
11.ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกันในสังคมและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน					
12.ให้ข้อมูลนิเทศนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาและเชิญสถาบันการศึกษาให้ข้อมูลการศึกษาต่อ					
ด้านบริการให้คำปรึกษา					
13.จัดให้มีห้องสำหรับให้คำปรึกษาอย่างเป็นทางการ					
14.ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ เช่น การรับสมัคร สถานศึกษา ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนและอื่นๆ					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว, การปรับตัว และปัญหาครอบครัว					
16. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักเรียน เป็นรายบุคคล					
17. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ					
18. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งกับเพื่อน เกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่ม					
ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล					
19. ให้คำปรึกษาเพื่อวางแผนการพัฒนาคณะเองให้ เหมาะสมกับการศึกษาต่อและการเข้าสู่อาชีพที่ นักเรียนต้องการ					
20. จัดทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุน ทรัพย์					
21. บริการจัดหางานพิเศษให้ทำระหว่างปิดเทอม					
22. ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ในการตัดสินใจเลือก ศึกษาต่อ					
23. จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพและการปรับตัว					
ด้านบริการติดตามผล					
24. ติดตามผลหลังการสำรวจข้อมูลนักเรียน เช่นการ เยี่ยมบ้าน การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ					
25. จัดทำทะเบียนประวัตินักเรียนที่เรียนดีเด่นเพื่อ การเผยแพร่					
26. จัดทำสถิติเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบ อาชีพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา					
27. ให้ศิษย์เก่าพบปะนักเรียนหรือแจ้งข่าวสารที่เป็น ประโยชน์					
28. จัดทำสถิติข้อมูลนักเรียนที่มารับคำปรึกษา					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน					
30. ให้มีการติดตามผลนักเรียนที่มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องเรียน การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและเรื่องส่วนตัวสังคม					

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นายอมเรศ กลิ่นศรีสุข

ประวัติการศึกษา

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

สาขาบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปีการศึกษา 2541

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ผู้จัดการฝ่ายประสานงาน เขตลาดกระบัง

บริษัท ซี.ซี.คอนเทนท์ คอมเมอร์เชียล จำกัด

166/1-2 ซอยริมคลองไผ่สิงโต ถนนพระราม 4

แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม.10110

โทร.0-2326-8737

มือถือ 08-1340-2501

E-mail: ammares.ed@gmail.com